

Enheten för naturskydd

Se sändlista

BILDANDE AV ÄNGERÅNS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kapitlet 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på karta enligt bilaga 1 och 2, med den gräns som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Ängeråns naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kapitlet 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se Föreskrifter för naturreservatet samt karta i bilaga 3).

Slutligen fastställer länsstyrelsen i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skötselplan enligt bilaga 4 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska vara länsstyrelsen.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet gäller omedelbart, även om de överklagas, jämför 7 kapitlet 30 § andra stycket miljöbalken.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Ängeråns naturreservat
NVR-id:	21-2001189
Kommun:	Ljusdal
Lägesbeskrivning:	5 km söder om Kårböle, se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	N: 6867200 E: 515378
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 1), gränsen är markerad med den prickstreckade linjen.
Fastigheter:	Se bilaga 7
Markägarkategori:	Privata och staten
Areal (från VIC Natur):	Total areal 734 ha Sjöar och vattendrag 108 ha Produktiv skogsmark 442 ha Därav naturskog* 147 ha *Areal från länsstyrelsens inventering
Natura 2000-område:	Ängerån SE0630099
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av mycket stort intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden, och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, och att tillgodose friluftslivets behov av områden, samt att återställa värdefulla naturmiljöer i och i anslutning till rinnande vatten. De värdefulla livsmiljöerna i en oexploaterad skogså med sitt naturliga lopp och flöde tillsammans med anslutande biflöden samt naturskogar, brandfält, våtmarker och isälvsformationer samt de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer i norra

Hälsinglands vågiga bergskullterräng ska ha gynnsamt tillstånd*. Företeelser som forsar, höljor, öppna sidofåror, naturliga stränder och bottenmiljöer, gamla träd, bränd och död ved, deltaavlagringar, sandurbildningar, rullstensåsar, och olika typer av kärr, samt naturliga processer som successioner efter skogsbrand, intern skogsdynamik, vattenståndsfuktuationer och fiskvandring ska förekomma i för området naturlig omfattning. Skyddsvärda arter, som utter, stensimpa och flodpärlmussla** ska ha gynnsamt tillstånd*. Det ska finnas goda möjlighet för besökare att uppleva naturen i området.

Syftet ska nås genom att:

- Skogsbruk, exploatering och andra arbetsföretag förbjuds så att områdets naturvärden, friluftsvärden samt landskapsbild bibehålls.
- Naturliga processer tillåts verka.
- Ekologisk återställning av vattendragen genomförs.
- Vissa utvalda lämningar efter 1800- och 1900-talets timmerflottning bevaras.
- Naturvårdsbränningar genomförs.
- Skötselåtgärder för att efterlikna vissa effekter av skogsbrand får utföras om bränning inte är möjligt.
- Diken som dränerar myrar eller skogsmark läggs igen.
- Slätter och röjningar kan utföras på Sillerslätterna och andra värdefulla myrar,
- Skogen, sjöarna och våtmarkerna i naturreservatet lämnas i övrigt till fri utveckling.
- Området tillgängliggörs för friluftslivet.

Skälen för beslutet

Ängeråns naturreservat har sina största bevarandevärden i det 20 kilometer långa vattendraget. Ängerån är en större skogså med strömmande vatten som har ett i hög grad naturligt lopp och även relativt naturlig vattenföring, trots både reglerade källsjöar uppströms och tidigare flottningsverksamhet. Särskilt värdefulla är de sidofåror som lämnats orörda. Åns varierande och rika uppsättning av värdefulla biotoper så som forsar, höljor, strandhållar, strandsnår, sand- och grusstränder gör den till ett av länets intressantaste

* =Gynnsamt tillstånd (på objektsnivå) är jämförbart med begreppet gynnsam bevarandestatus. Vad som menas med gynnsam bevarandestatus definieras i 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

** Arter upptagna i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, det s.k. art- och habitatdirektivet, eller i rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar, det s.k. fågeldirektivet.

vattendrag. Ån hyser även utöver flodpärlmusslan en artrik bottenfauna med föroreningskänsliga arter som den sällsynta bäckbaggen *Normandia nitens* och flera dagsländearter. Mångfalden och rikedomerna av bottenfaunan har ett stort värde som en del i den biologiska mångfalden i ån men bidrar också till att ge goda förutsättningar för insektsätande fiskar och fåglar. Även vattenvegetationen innehåller arter som indikerar rent näringsfattigt vatten, främst genom den rika förekomsten av strandpryl och notblomster. Området har högsta skyddsklass i Länsstyrelsens naturvårdsprogram och vattendragsinventering. Området ges även högsta bevarandeklass i Naturvårdsverkets sammanställning av värdefulla sjöar och vattendrag i landet 2005.

Naturreservatet omfattar även skogsmark, dels i form av skyddszoner mot vattendraget, men även några större sammanhängande områden med äldre naturskog med strukturer som gamla tallöverståndare, torrakor och lågor. I den äldre naturskogen ingår många signalarter och rödlistade arter knutna till gammal skog. I området har skrovellav, lunglav, korallblylav, stiftgelelav, doftticka och skalbaggen bronsjon hittats på flera ställen. Det ingår också skog som påverkades av de stora skogsbränderna 2018, och som därför har höga naturvärden kopplat till brand. Exempel på starkt brandgynnade arter som påträffats i närheten är sotsvart praktbagge, liten brandlöpare och den lilla fuktbaggen *Cryptophagus corticinus*. Området har även höga geologiska och kulturhistoriska värden och vidare betydande värden som besöksmål och friluftsområde.

Vattenområdet, stränder och vissa våtmarker är tidigare skyddade som naturvårdsområde genom beslut av Ljusdals kommun 1994. Skyddet omfattar utöver själva vattenområdet även strandzonen till en bredd av 20 meter liksom angränsande våtmarker. Samma område har senare förklarats som Natura 2000-område. Habitaterna mindre vattendrag (3260), öppna mossar och kärr (7140), taiga (9010) och lövsumpskog (9080) ska här ha gynnsamt tillstånd[†] liksom arterna utter, stensimpa och flodpärlmussla**.

Avgränsningen har gjorts för att hålla samma miljöer med äldre skog och ge ån en tillräcklig inramning för att stärka de biologiska och rekreativa förutsättningarna.

[†] =Gynnsamt tillstånd (på objektsnivå) är jämförbart med begreppet gynnsam bevarandestatus. Vad som menas med gynnsam bevarandestatus definieras i 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

** Arter upptagna i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, det s.k. art- och habitatdirektivet, eller i rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar, det s.k. fågeldirektivet.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B12 nedan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll av befintliga vägar inom befintligt vägområde i eller gränsande till naturreservatet. Med befintlig avses tidpunkten för föreliggande beslut. Med vägområde avses vägbana, dike och ytterligare två meter från dikesslätens bakre krön. För väg 296 får underhåll utföras även utanför två meter från dikesslätens bakre krön om det visar sig finnas behov för att underhålla vägen.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll av befintliga kraftledningar, skoterleder och stigar. Om träd faller över stigen eller skoterleden får stammen kapas och läggas vid sidan av stigen.

Föreskrifterna utgör inte hinder för underhåll av de vindskydd som ligger vid Strömbacken respektive vid Västra Sillersjön, ej heller för slyröjning i direkt anslutning till dem.

A. Föreskrifter enligt 7 kapitlet 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra eller anlägga byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,
4. bedriva vattenverksamhet, som till exempel att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,

5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämna, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,
6. bedriva mineralutvinning,
7. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,
8. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,
11. utan länsstyrelsens tillstånd avverka träd eller buskar, eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle på fastigheten Kårböleskog S:2, se karta bilaga 3A och 3B.
12. utan länsstyrelsens tillstånd anlägga nya siktgator och älgpäss.

Föreskrift 1 utgör inte hinder för tillståndsgivna avverkningar enligt föreskrift 11.

Föreskrift 1 utgör inte hinder för fastighetsägaren att siktröja på den del av fastigheten Veckebo 5:5 som markerats på karta i bilaga 3, genom att ta bort småträd och buskar med en brösthöjdsdiameter på mindre än 7 cm.

Föreskrift 1 och 12 ovan utgör inte hinder för röjning av befintliga siktgator till befintlig bredd och längd om det behövs för den jakt som är tillåten i reservatet.

Föreskrift 8 ovan utgör inte hinder för snöskoterkörning på frusen och väl snötäckt mark på markerad skoterled, se karta bilaga 3.

Föreskrift 8 ovan utgör inte hinder för älghugare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation undviks.

Föreskrift 9 ovan utgör inte hinder för skyltar om gällande fiskeregler, ej heller för tillfälliga skyltar i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kapitlet 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Anläggning och underhåll av anläggningar för friluftslivet, till exempel stigar, vindskydd, rastplatser, grillplatser och parkeringar.
4. Rivning och borttagning av förfallna byggnader och anläggningar.
5. Genomförande av naturvårdsinriktade restaureringsåtgärder i vattendrag och våtmarker, så som ekologisk återställning av vattendraget Ängerån och igenläggning av diken,
6. Genomförande av återkommande naturvårdsbränning.
7. Genomförande av återkommande åtgärder för att efterlikna vissa effekter av skogsbrand i syfte att gynna tall och löv, i områden där naturvårdsbränning inte är möjlig. Exempelvis ringbarkning, randbarkning, borttagning av yngre gran, skapande av död ved, och punktbränning/stamvis bränning.
8. Rövning och slåtter för att motverka igenväxning av rikkärr vid Sillerslätterna. I de fall igenväxning hotar naturvärdena i andra myrar kan även dessa bli föremål för åtgärder.
9. Genomförande av återkommande skötselåtgärder för att skapa naturvärden på den avverkade ytan, se karta bilaga 3B.
10. Genomförande av återkommande naturvårdande skötselåtgärder av lövrik skog på Gommorsberget, enligt karta i bilaga 3C.
11. Återkommande bekämpning av för reservatsområdet invasiva främmande arter och icke inhemska träd och buskar i hela naturreservatet.

12. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kapitlet 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,
2. ta ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
3. elda på stenkistor från flottningen, hållar och block. Övrig eldning är endast tillåten med tillhandahållen ved eller om egen ved tagits med,
4. skada, plocka eller samla in växter, svampar och lavar,
5. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt skada eller störa djurlivet,
6. skada fast föremål eller ytbildning, så som att omlagra eller bortföra sten, gräva, eller därmed jämförligt,
7. cykla annat än på vägar avsedda för motortrafik och markerade stigar,
8. använda området för militära övningar,
9. utan länsstyrelsens tillstånd sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. utan länsstyrelsens tillstånd genomföra arrangemang med fler än 50 deltagare, till exempel tävlingar,
11. utan länsstyrelsens tillstånd rensa/röja brötar av fallna träd som ligger i vattendraget på den mellersta delsträckan, markerad på karta i bilaga 3A och 3B, och som utgör hinder eller fara för de som paddlar i Ängerån.

Föreskrift 1 ovan utgör inte hinder för körning med snöskoter vintertid på fruset och väl snötäckt underlag på markerad skoterled, se karta i bilaga 3A.

Föreskrifterna 1 och 5 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Föreskrift 2 ovan utgör inte hinder för att flytta enstaka träd/stammar som ligger i vattendraget, om de utgör hinder eller fara för den som paddlar i Ängerån. Trädet/stammen ska även efter flytten ligga i vattendraget.

Föreskrift 2 ovan utgör inte hinder för att flytta eller kapa enstaka träd/stammar som ligger i vattendraget på den mellersta sträckan, markerad på karta i bilaga 3A och 3B, om de utgör hinder eller fara för den som paddlar i Ängerån. Trädet/stammen ska även efter flytten/kapningen ligga i vattendraget.

Föreskrift 4 ovan utgör inte hinder för plockning av sådana bär och matsvampar som inte är rödlistade, samt plockning för eget behov av övriga växter som inte är rödlistade.

Föreskrift 5 ovan utgör inte hinder för tillåtet fiske.

Föreskrift 9 utgör inte hinder för tillfällig skyltning i samband med tillståndsgivna arrangemang enligt föreskrift 10 eller för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Andra bestämmelser som gäller för området

Delar av naturreservatet är även Natura 2000-område (SE0630099 Ängerån). För verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd enligt 7 kapitlet 28 a-29 §§ miljöbalken. För Natura 2000-området finns en upprättad bevarandeplan med länsstyrelsens diarienummer 6267-2017.

Även om en verksamhet eller åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter kan anmälan, tillstånd eller samråd ändå krävas till exempel tillstånd/anmälan till vattenverksamhet eller samråd enligt 12 kapitlet 6 § miljöbalken.

Ärendets beredning

Ängerån uppmärksammades som särskilt värdefullt vattendrag redan i samband med en länsomfattande inventering av vattendrag 1986–1988. År 1994 beslutade Ljusdals kommun att skydda Ängerån som naturvårdsområde. Ån skyddades då mot vattenkraftutbyggnad, reglering och annan exploatering. Skyddet omfattade utöver själva vattenområdet även strandzonen till en bredd av 20 meter liksom angränsande våtmarker. Samma område pekades senare ut som Natura 2000-område. Som ett led i att stärka skyddet av sjöar och vattendrag i länet gjordes 2005 ett handlingsprogram för limnisk skydd. Femton

vattenområden prioriterades i programmet, däribland Ängerån. Naturvårdsområdet och Natura-området innehåller inga bestämmelser som reglerar skogsbruk i anslutning till ån. Efter kompletterande biotopkartering av vatten och strandzoner och inventering av omgivande skogslandskap uppmärksammades behovet av och möjligheterna till ett mer komplett skydd av landskapet längs med ån i form av ett naturreservat, något som även skulle ersätta berörda markägare.

Länsstyrelsens arbete med att komplettera skyddet kring Ängerån i form av ett naturreservat som även skulle omfatta en del av skogarna kring ån inleddes 2012, efter att en avverkningsanmäld del lösts genom intrångavtal redan 2009. Samtliga markägare kontaktades och erbjöds möjlighet att få berörda fastighetsdelar värderade. Värderingarna gjordes till större delen av Forum Fastighetsekonomi AB under år 2013 och samma år anlätades N. A. Stefansson AB som förhandlare. Många privata intrångsavtal tecknades under åren 2014-2016. Det sista privata avtalet undertecknades 2020. En stor del av marken ägdes av Sveaskog. Dessa delar förvärvades genom köp 2016 och 2017.

Vid skogsbränderna 2018 berördes delar av området av den omfattande skogsbranden Ängrabrännan. Reservatsförslaget utvidgades därför med anslutande naturvårdsintressant bränd skog på ömse sidor om ån i området kring Ängra, vid Ängeråns nedre del. Detta innefattar både enskild mark och Sveaskogsägd mark. Dessa delar löstes genom intrång och köp under 2020.

Efter skogsbranden fattade Länsstyrelsen 2019 interimistiska förbud mot skogsbruksåtgärder inom alla delar av brandområdet där naturreservatsbildning pågick. Syftet var främst att frigöra markägarna från skyldigheter att tillvarata bränt virke enligt 29§ skogsvårdslagen gällande åtgärder mot skadliga insekter. Genom det interimistiska beslutet övergick markägarnas ansvar för skador på omgivande skog till staten. Det interimistiska förbudet gällde i tre år.

Den 13 januari 2026 bjöd Länsstyrelsen in alla intresserade till ett informationsmöte om Ängeråns blivande naturreservat, och om den ekologiska återställning som pågår i vattendraget. Mötet hölls i Kårböle bystuga, och det fanns även möjlighet att delta digitalt. Ett 30-tal deltagare närvarade på plats, samt ett antal digitalt. Syftet med mötet var att informera om hur långt processen kommit och vad som sker härnäst, men också att fånga upp eventuella berörda som inte tidigare fått information om att Ängeråns naturvårdsområde är på gång att ombildas till Ängeråns naturreservat.

Efter att detta beslut om att bilda Ängeråns naturreservat vunnit laga kraft kommer Ljusdals kommun att besluta om att upphäva Ängraåns naturvårdsområde. Länsstyrelsen tar då också över förvaltningen av området från kommunen.

Ängeråns naturreservat kommer att gränsa till de befintliga naturreservaten Ängrabrännan, Gommorsberget och Sillerberget.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörda fastigheter. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken med mera och enligt 31 kapitlet miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare.

I enlighet med vad som sägs i 4 § förordningen (2024:183) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen gjort bedömningen att föreskrifterna enligt 7 kapitlet 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 17 april 2026. Följande synpunkter inkom:

- Ljusdals kommun ställer sig positiva till bildandet och bedömer att områdesskyddet är väl motiverat baserat på områdets höga naturvärden samt vikten att bevara dessa miljöer. Skötselplanens föreslagna åtgärder och mål ger naturvärdena möjlighet att utvecklas över tid. Kommunen inrättade det befintliga naturvårdsområdet och ser att skyddet kommer stärkas samt skriver att det gamla beslutet kommer upphävas av dem och att förvaltningen kommer att övergå till Länsstyrelsen.
- Naturskyddsföreningen Ljusdal ställer sig mycket positiva till att detta värdefulla naturområde får ett fortsatt och långsiktigt skydd genom reservatsbildning. De uppskattar särskilt att naturreservatet kommer att omfatta betydligt mer skogsmark än naturvårdsområdet, 442 hektar jämfört med endast 90 hektar. De tar även upp det positiva att naturreservatet kommer ligga i direkt anslutning till befintliga naturreservat på sammanlagt 550 hektar.
- Gebbarns samfällighetsförening vill ha en dialog om dragningen av naturreservatsgränsen mot bilvägar så att föreningen kan sköta vägen i vägområdet som sträcker sig två meter bakom bakslänt samt dialog om framtida ställen för parkering vid sidan av vägen.
 - I undantagen till föreskrifterna finns en beskrivning om att normalt underhåll av vägområdet får göras. Naturvårdsverket är medlem i vägföreningen. Länsstyrelsen har avtal med Naturvårdsverket om viss fastighetsförvaltning och är därmed Naturvårdsverkets ställföreträdande.
- Kårböle samfällighetsförening vill också ha en dialog om gränsdragning mot bilväg och påtalar att gränsen inte ska inkräkta på det förrättade vägområdet, det vill säga två meter bakom bakslänt för sin skötsel.

- I undantagen för föreskrifterna beskrivs vägområdet med samma antal meter och att föreskrifterna inte utgör hinder för normalt vägunderhåll. Naturvårdsverket är medlem även i denna vägförening.
- Trafikverket tar upp att vägunderhållet av väg 296 och 84 behöver ske utan särskilda restriktioner. I undantagen för föreskrifterna definieras vägområdet som vägbana, dike och ytterligare två meter från dikesslätens bakre krön. Trafikverket skriver att vägområdet beror på hur det ser ut på plats alternativt hur vägplanen ser ut. De påtalar angående A-föreskrifterna att de behöver äga rätt att ta ner träd, anlägga tillfälliga tillfartsvägar, anlägga nya trummor och säkerställa vattenflöde bort från vägområdet, att maskiner kan behöva befinna sig utanför vägområdet och att de behöver kunna röja och slått i vägområdet. Gällande C-föreskrifterna tar Trafikverket upp att de behöver ha säkerställd avrinning från vägkropp med möjlighet att rensa utloppsdiken. Trafikverket informerar om att parkeringar ska av säkerhetsskäl placeras minst 8 meter från vägens belägningskant och vara tydligt avskild från vägområdet och med en anslutning till allmän väg kräver tillstånd enligt 39 § väglagen. Trafikverket informerar också om att gällande uppsättning av informationstavlor behöver placeringen minst ske 8 meter från vägkant och att informationstavlan inte ska vända sig till trafikanter på väg 296. De informerar också om att eventuell vägvisning till naturreservatet kräver en ansökan hos dem.
 - Länsstyrelsen ser att naturreservatet inte påverkar möjligheten till underhåll vid väg 84 då det endast är en bro som går över Ängerån som ingår i reservatet. Trafikverkets väg 296 berör en mindre del av naturreservatet. Vid Losbron är det cirka 200 meter av vägkant som berörs av reservatet. Länsstyrelsen har lagt till i undantagen om vägunderhåll: ”För väg 296 får underhåll utföras även utanför två meter från dikesslätens bakre krön om det visar sig finnas behov för att underhålla vägen.” Länsstyrelsen noterar informationen om parkering, uppsättning av informationsskylt och skyltning från allmän väg.
- SGU avstår från att yttra sig.
- Ljusnans pastorat har svarat att de har inga synpunkter på förslaget.
- Skogsstyrelsen har svarat att de inte har några synpunkter på förslaget.
- Fortum framför att ökad mängd död ved ökar sannolikheten att drivgods transporteras till dammanläggningen vid Laforsen som kan sätta igen intaget och ännu värre, utskoven. Sannolikheten ökar särskilt vid höga flöden som när spill sker i Laforsen och utskoven är öppna. Det är svårt att kvantifiera risken eller riskökningen men det är tydligt att det kan innebära en försämring för anläggningen och dammsäkerheten. Fortum föreslår att den döda veden förankras i vattendraget så att den inte tillåts att flyta ned till anläggningen.

- Länsstyrelsen har haft kontakt med Fortum efter inkommet yttrande för att fråga om det varit några noterade incidenter i Laforsen efter branden 2018 då en stor mängd stammar naturligt tillfördes vattendraget i nedre delen av Ängerån närmast Ljusnan. Det hade inte varit några incidenter i Laforsen efter branden. Länsstyrelsen har också kontrollerat hur höga flödena har varit. Före branden var det 34 kubikmeter per sekund vilket motsvarar 25-årsflöden. Därefter har det varit toppar på 27, 24 och 31 kubikmeter per sekund mellan åren 2019 – 2024. Länsstyrelsen ser att det som mest varit 31 kubikmeter per sekund efter de mest omfattande restaureringarna av Ängerån då det tillförts död ved. Strukturerna i vattendraget efter restaurering är ofta så stora att den döda veden fastnar på vägen ner längs Ängerån. De återstående restaureringar är koncentrerade till övre delen av Ängerån, långt från mynningen. Länsstyrelsen bedömer att risken är liten med bakgrund till den stora mängden död ved som tillfördes vid branden som inte orsakat några incidenter vid Laforsen och att det varit höga flöden under tidsperioden. Det planeras inte att tillföra en så stor mängd död ved som branden orsakade. Arbetet med vattendragsrestaureringen kommer att ske långt upp i ån. Skulle det bli ett problem i framtiden så kan Länsstyrelsen se över vilka skötselåtgärder som kan utföras.
- Svenska kanotförbundet som svarar för forspaddlingsintresset som representeras av Älvgruppen, Årekanoterna, Kanotklubben Ljusnan, Upplev Järvsö och Explore61N har inget att invända mot naturreservatsförslaget. De välkomnar att Länsstyrelsen har visat förståelse för säkerhetsriskerna med död ved och att skötselåtgärderna medger rimliga åtgärder att flytta farliga trädhinder samt vid behov längs mellansträckan att även kapa trädhinder om en flytt inte är möjlig. De anser att det är rimligt att rensning av uppkomna brötar endast kan ske efter inhämtat tillstånd från Länsstyrelsen.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kapitlet 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bland annat värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kapitlet 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet, samt även för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, och/eller skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Enligt 7 kapitlet 5 § första stycket miljöbalken framgår att i ett beslut om att bilda naturreservat ska skälen för beslutet anges. Enligt paragrafens andra stycke följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kapitlet 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kapitlet 25 § miljöbalken gäller att vid prövning av frågor om skydd av områden skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kapitlet 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken med mera får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Ängerån, har sina källflöden i den del av västra Hälsingland som tillhör Jämtlands län och ligger nära gränsen till Härjedalen. Avrinningsområdet omfattar 386 km² och ån faller ut i Ljusnan vid Laforsens kraftverksmagasin. Ängerån är en medelstor å med medelvattenföringen 4,4 m³/s. Reservatsdelen av ån sträcker sig från 338 meter över havet vid Digerfallet vid länsgränsen till 214 meter över havet vid mynningen i Ljusnan.

I Ängeråns dalgång som här löper parallellt med Ljusnans dalgång har isälvsavlagringar avsatts både över och under högsta kustlinjen. Isälvsstråket kan ses som en förgrening av Ljusnanåsen eller Näsbergsåsen. Över högsta kustlinjen är de framför allt utbildade som sandurfält och under högsta kustlinjen nära utflödet i Laforsendammen som ett isälvsdelta. Längs ån finns gott om strömrännor och varierade och ofta vackert utformade åsbildningar

som illustrerar smältvattenavrinningen under isens avsmältning. Vid Gommorsberget bildar åsen ett åsnät med en utpräglad getryggsås med parallella ryggar och isolerade kullar avsatta under isen.

Ängeråns övre halva har brant fallprofil med talrika branta forsar och små fall med block eller klippstränder. Det stora inslaget av renspolade strandhällar och vattenslipade klippor med jättegrytor eller andra erosionsformer är utmärkande för denna del av ån. Former som av allt att döma utmejslats under istidens slutfas. Den nedre delen (nedströms Losbron vid väg 296) har en flackare fallprofil och ån är bredare med lugnflytande sel. Stränderna präglas av isälvsavlagringarna, och är steniga-grusiga eller överväxta av strandkärr.

Ängerån utnyttjades intensivt under flottningsepoken och bär tydliga spår av flottledsrensningar men innehåller också avgreningar som skonats från rensningar. Omsorgsfullt anlagda stenkistor och rester av flottningsrännor förekommer på flera ställen och har dokumenterats i en kulturhistorisk inventering. Tidigare försök till återställningar av rensningarna har gjorts på flera ställen. Natura 2000-området ingår i EU-projektet "Rivers of Life" som syftar till att med moderna metoder återställa delar av vattendrag som fått försämrade livsmiljöer på grund av flottningen.

Utter förekommer troligen permanent i Ängerån och flodpärlmussla förekommer längs flera åsträckor. Uppföljning av musselbestånden görs både i Ängerån och i biflödet Borrån. Inför restaureringsarbeten i ån flyttades musslor tillfälligt för att skydda dem. Det visade sig då finnas tusentals musslor. Mindre musslor ned till 30 millimeter har påträffats men det är oklart hur god förökningsgraden är. Det har genom länsstyrelsen utförts sammanlagt sju elprovfiske på sex olika platser i Ängerån under åren 1986-2006. Vid sex av provtagningarna fångades öring i förhållandevis låga tätheter, med ett högsta värde på 5,7 individer/100 m². Harr påträffades också i låga tätheter och enbart i åns nedre och mellersta del. Övriga fångade arter var elritsa, stensimpa, abborre och gädda.

Floran längs ån är förhållandevis artrik och intressant. Särskilt vid forsarna förekommer välutvecklade strandsnår med brakved, hägg, liljekonvalj, getrams, videört, vitmåra med flera arter. På de kala strandhällarna i mellersta delen växer fjällnejlika och fjällven. Några förekomster av kung Karls spira förekommer också vid ån. En lundartad och intressant vegetation finns utmed Ängeråns biflöde Borrån med bland annat olvon, lönn och andra sydliga inslag.

De flesta myrar är fattigkärr och innehåller ofta små områden med strängar och flarkar i sluttning ned mot ån. Floran kan ändå vara ganska artrik med arter som brunag och kärrull. Ett litet rikkärr vid Sillertjärn med fält av axag och andra rikkärrsarter som gyllenmossa, ängsnycklar och dyttkärr är ett värdefullt undantag från övriga kärrmiljöer. Lokalt finns även källkärr och separata källor.

Mossevegetation med svagt vindlande mossesträngar eller ytor med ristuvevegetation finns på östra delen av Memyran men ingen annanstans i reservatet. En blandad strand- och myrvegetation på fuktig sand eller gytta har också noterats.

Ängerån omges av skog av varierande ålder och karaktär. Stora områden med äldre naturskog ingår men även yngre produktionsskogar. Avgränsningen har gjorts för att hålla samma miljöer med äldre skog och ge ån en tillräcklig inramning för att stärka de biologiska och rekreativa förutsättningarna. Ett mer än 100 hektar stort område med gammal skog i sluttningen ned mot ån finns vid Midsommarmyran väster om väg 296. Anslutande skyddad naturskog finns också vid Sillerbergets och Gommorsbergets naturreservat.

Mellan Sillervallen och Ängra finns betydande arealer skog som brann 2018. Ur naturvårdssynpunkt tillför denna del, som redan innan branden delvis bestod av naturskog, stora värden. Omkring 108 hektar av brandfältet vid Ängra ingår i reservatet. Ett ännu större block med bränd skog i naturreservatet Ängrabrännan gränsar mot reservatet. I brandfältet finns mest tall och dödligheten har varit hög, vilket också innebär att reservatet nu innehåller stora mängder död tallved. Genom branden har en stor del död ved av olika trädslag tillförts åns vattenmiljöer på ett naturligt sätt.

Området används för friluftsliv så som vandring, paddling, fiske, bär- och svampplockning. Det är flera kanotklubbar som besöker Ängerån för forspaddling. Ängra camping använder området också sin verksamhet, bland annat för paddling, guidade vandringar, fågelskådning med mera. Spåren efter flottningen är en viktig del av områdets kulturhistoria och är också en del i upplevelsevärdena kring ån.

Effekter på ekosystemtjänster

Bildandet av Ängeråns naturreservat inverkar på flera ekosystemtjänster. Nedan listas de ekosystemtjänster som beslutet att bilda naturreservatet har en mer än försumbar påverkan på. I tabellen anges även om beslutet har en positiv eller negativ inverkan på berörd ekosystemtjänst.

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande		
	Jakt, fiske, bärplockning och annan vild föda	Positiv
	Virke och fibrer	Negativ
	Bioenergi från skog	Negativ
	Energiproduktion	Negativ
Reglerande & upprätthållande		
	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
	Upprätthållande av markens struktur	Positiv
	Vattenrening genom filtrering och remineralisering	Positiv
	Flödesreglering	Positiv
	Livsmiljöer till exempel uppväxtområden, lek- och spelplatser, boplatser	Positiv
	Biologisk kontroll av skadegörare (inklusive invasiva arter)	Positiv
	Upptag av koldioxid och inlagring av kol	Positiv
Kulturella		
	Naturarv till exempel att bevara naturens värden för framtida generationer	Positiv
	Kulturarv till exempel användning av naturliga miljöer av andliga eller historiska orsaker	Positiv
	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
	Resurs för forskning	Positiv
	Estetiska värden till exempel fritidsboende vid naturskön miljö, rekreationsaktiviteter och turism i ostörd miljö	Positiv
Stödjande		
	Näringsämnes-cirkulation - vattnets kretslopp	Positiv
	Biologisk mångfald inklusive bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
	Ekologiska samspel till exempel näringsvävans dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv

Bedömning

I detta beslut finns föreskrifter som förbjuder skogsbruk, vattenverksamhet, anläggning och andra åtgärder som kan ge skador på mark eller vatten och påverka områdets värde som ostört friluftsområde. Föreskrifterna ersätter tidigare bestämmelser i Ängeråns naturvårdsområde och är nödvändiga för att förhindra skador på naturen och långsiktigt bevara och förstärka naturvärdena i det nu utvidgade naturreservatet. Utvidgningen av det skyddade området är nödvändig, både för att förhindra påverkan på kärnområdet, Natura 2000-området och för att skydda värdefull natur i anslutning till ån (till exempel brandfält, naturskog och våtmarker med höga naturvärden). Länsstyrelsen bedömer således att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden.

Skyddet av Ängerån bidrar till målet att bevara 20 % av Sveriges sötvatten vilket är en ambition i miljömålssystemet. Skyddet av omgivande skog och våtmarker behövs för att upprätthålla och stärka de naturvärden som är kopplade till vattendraget.

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av orörda skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att uppfylla miljökvalitetsmålet "Levande skogar" och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19-21). Ett skydd av området bidrar också till att uppfylla miljömålet "Myllrande våtmarker" och "Levande sjöar och vattendrag och de nationella friluftsmålen "Skyddade områden som resurs för friluftslivet" samt "Tillgång till natur för friluftsliv".

Ängerån med omgivning är ett utpekat riksintresse för naturvården (enl MB 3 kap. 6 §. I Ljusdals kommuns översiktsplan 2010 återges detta riksintresse. Här anges också att det är angeläget att värdefulla och relativt orörda miljöer bevaras och skyddas. Ljusdals kommun har dessutom skyddat vattenområdet kring Ängerån som naturvårdsområde 1994. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av naturreservatet överensstämmer med intentionerna i kommunens gällande översiktsplan från 2010. Kommunen håller på att ta fram en ny översiktsplan där Ängerån visas som naturreservat i markanvändningskarta.

Området är ett Natura 2000-område. Staten har ett internationellt ansvar att tillse att de utpekade livsmiljötyperna och arterna har ett gott bevarandetillstånd och att det är prioriterat. Detta kan stå i konflikt med andra lokala och regionala intressen såsom friluftsliv och kulturintressen. Om det uppstår sådana konflikter har livsmiljötyperna och arterna företräde.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

I Ängeråns naturreservat finns flera samfälligheter. De flesta samfälligheterna omfattar bara själva vattendraget, och påverkas därför inte av det förbud mot skogsbruk som skiljer naturreservatets föreskrifter från det tidigare naturvårdsområdet. Det finns några få mycket små öar med skog som inte är möjliga att avverka. Länsstyrelsen har utifrån detta gjort bedömningen att ingen ersättning är aktuell för dessa samfälligheter med anledning av naturreservatsbeslutet.

Samfälligheten Kårböleskog S:2 består dock huvudsakligen av skogsmark, uppdelat på två skiften, och Länsstyrelsen hade gärna sett att dessa områden också löstes in. Samfälligheten har dock ett mycket stort antal delägare, och är

inte organiserad på något sätt, så det finns ingen styrelse eller kontaktperson som kan företräda de många delägarna i en förhandling. Länsstyrelsens bedömning är därför att det blir ett orimligt stort och kostsamt arbete att försöka nå en överenskommelse med varje enskild delägare, satt i relation till den lilla ersättning som varje delägare hade kunnat få. Länsstyrelsen har därför valt att inte förbjuda skogsbruk på samfälligheten Kårböleskog S:2, utan det är istället tillståndsplikt om man vill göra några skogliga åtgärder där (se föreskrift A11). Om samfälligheten framöver organiseras så att det finns en kontaktperson är Länsstyrelsen positiv till att i efterhand lösa in Kårböleskog S:2 och förbjuda skogsbruk även där.

Ängerån nyttjas för paddling, och det är en viktig del av områdets friluftsliv. I samband med restaurering av vattendraget tillförs död ved i form av hela träd, något som ibland kommer i konflikt med paddlingens intressen. Även bränder och stormar kan göra att större mängder död ved hamnar i vattendraget på ett sätt som hindrar framkomligheten. Länsstyrelsen har inför detta beslut fört en diskussion med intressenter för paddlingen i området, eftersom dessa är måna om att man fortsatt ska kunna paddla i Ängerån. Vattendraget är indelat i flera delsträckor utifrån vilken sträcka man vill paddla, där den så kallade mellansträckan från Västra Sillersjöns utlopp till väg 296 är den mest populära.

Länsstyrelsen har efter avvägning mellan naturvärdenas och paddlingens intressen gjort bedömningen att vissa åtgärder för att öka framkomligheten och minska faran för de som paddlar är rimliga att tillåta på vissa sträckor av Ängerån. Det innebär att den som paddlar på Ängerån får flytta på enstaka träd/stammar för att ta sig fram, till exempel genom att dra trädet åt sidan med hjälp av rep. Trädet ska dock lämnas kvar i vattendraget, och får inte dras upp på land. Den som paddlar på mellansträckan mellan Västra Sillersjöns utlopp och väg 296 får också kapa enstaka träd/stammar med hjälp av handsåg, om det behövs för att ta sig fram. Även här ska kapade delar lämnas kvar i vattendraget. Dessa tillåtna åtgärder regleras genom undantag från föreskrift C2. Om undantaget missbrukas eller får stora konsekvenser för naturvärdena kan detta undantag komma att tas bort.

Om det skulle bildas en större bröt av träd/stammar som helt blockerar framkomligheten på mellansträckan från Västra Sillersjöns utlopp till väg 296, och som kräver en större planerad insats, så är det möjligt att söka tillstånd hos Länsstyrelsen för att få kapa upp och flytta på nödvändiga delar av bröten, se föreskrift C11. En bedömning kommer dock att göras i varje enskilt fall, och om bröten är mycket viktig för vattendragets naturvärden kan det bli så att den inte får flyttas, utan att man får vänta in att en vårflod eventuellt flyttar på träden/stammarna. Men utgångspunkten är att det oftast ska gå att få tillstånd att göra en åtgärd som skapar en säker passage för paddlarna på denna sträcka.

På övriga sträckor av Ängerån får paddlare anpassa sig efter de förhållanden som råder, och vid hinder av träd/stammar ta upp sin kanot på land och bära den förbi hindret. Vid stora brötar som hindrar på övriga sträckor finns också möjligheten att söka dispens från föreskrifterna.

Området är av stort intresse för friluftslivet. Resonemang har förts om kopplingstvång för hund och annat husdjur eftersom de intilliggande naturreservaten Gommorsberget och Sillerberget har föreskrift om kopplingstvång. Länsstyrelsens bedömning är att kopplingstvång är motiverat i främst fågelrika eller tätortsnära naturreservat och därför inte behövs i Ängerån. Om det skulle visa att det blir ett problem med lösa hundar eller annat husdjur kan en föreskrift om kopplingstvång komma att läggas till.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Inskränkningarna innebär att den dominerande markanvändningen skogsbruk inte kan bedrivas. För annat nyttjande som jakt och fiske innebär beslutet inga inskränkningar. I föreskrifterna medges även snöskotertrafik på markerad skoterled samt bär- och svampplockning. Även vissa anpassningar för att underlätta för paddling i vattendraget har gjorts. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att naturreservatets avgränsning och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden (föreskrifterna) är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreservatet.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kapitlet 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kapitlet 26 § miljöbalken). Enligt 7 kapitlet 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet enligt 2 kapitlet 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13). I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kapitlet 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kapitlet 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet enligt 3§ skogsvårdslagen (1979:429).

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Föreskriftskarta
4. Skötselplan
5. ~~Brytpunktskarta med teknisk beskrivning~~
6. Hur man överklagar
7. Fastigheter
8. ~~Sändlista~~

Länsstyrelsen
Gävleborg

Beslutskarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:15 000

 Gräns Ängeråns naturreservat

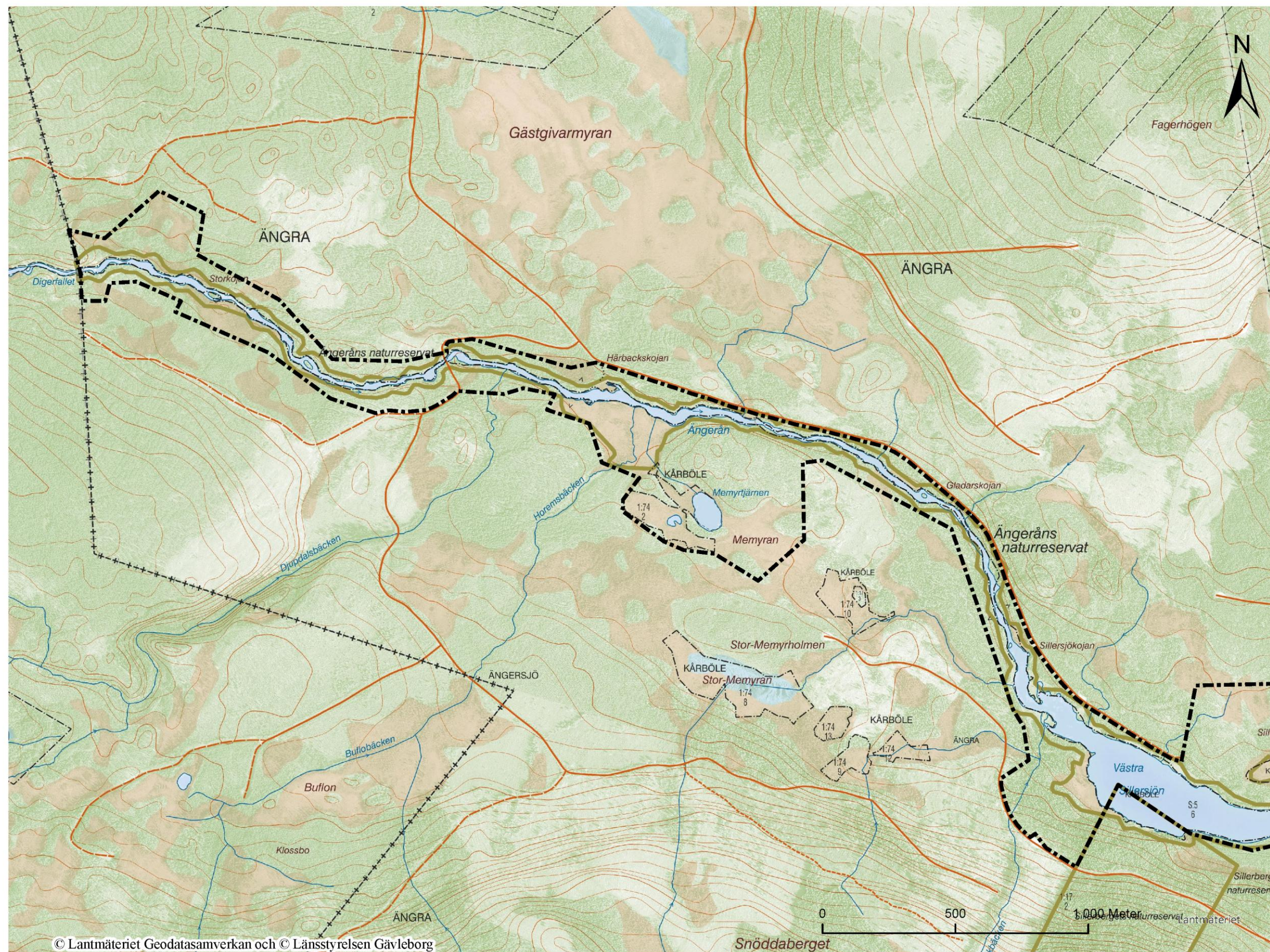
Ängeråns naturreservat

Beslutskarta A

Tillhör beslut
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Bilaga 1A

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Beslutskarta B

Tillhör beslut
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Bilaga 1B

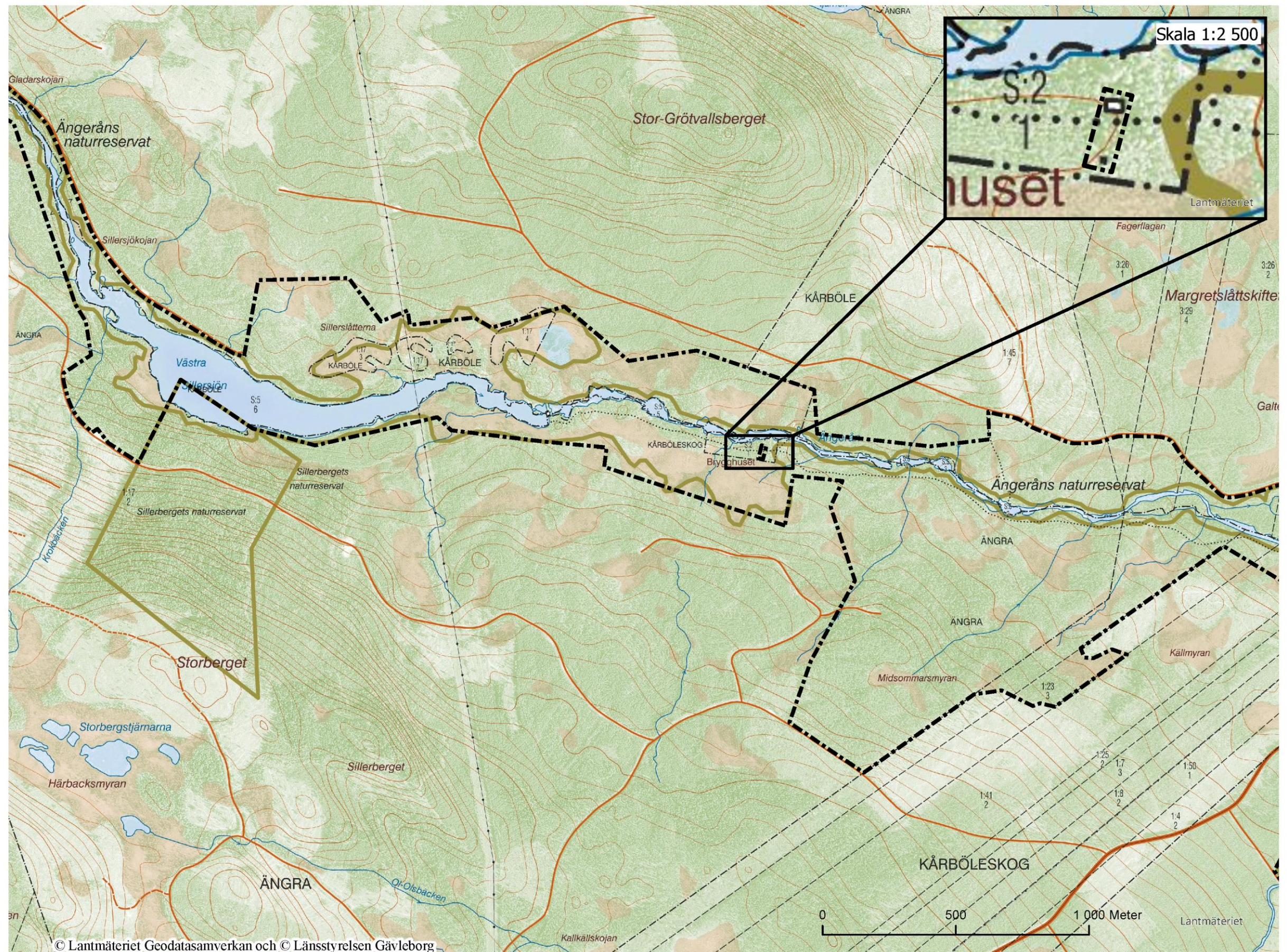
Beslutskarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:15 000

 Gräns Ängeråns naturreservat

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Beslutskarta C

Tillhör beslut
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Bilaga 1C

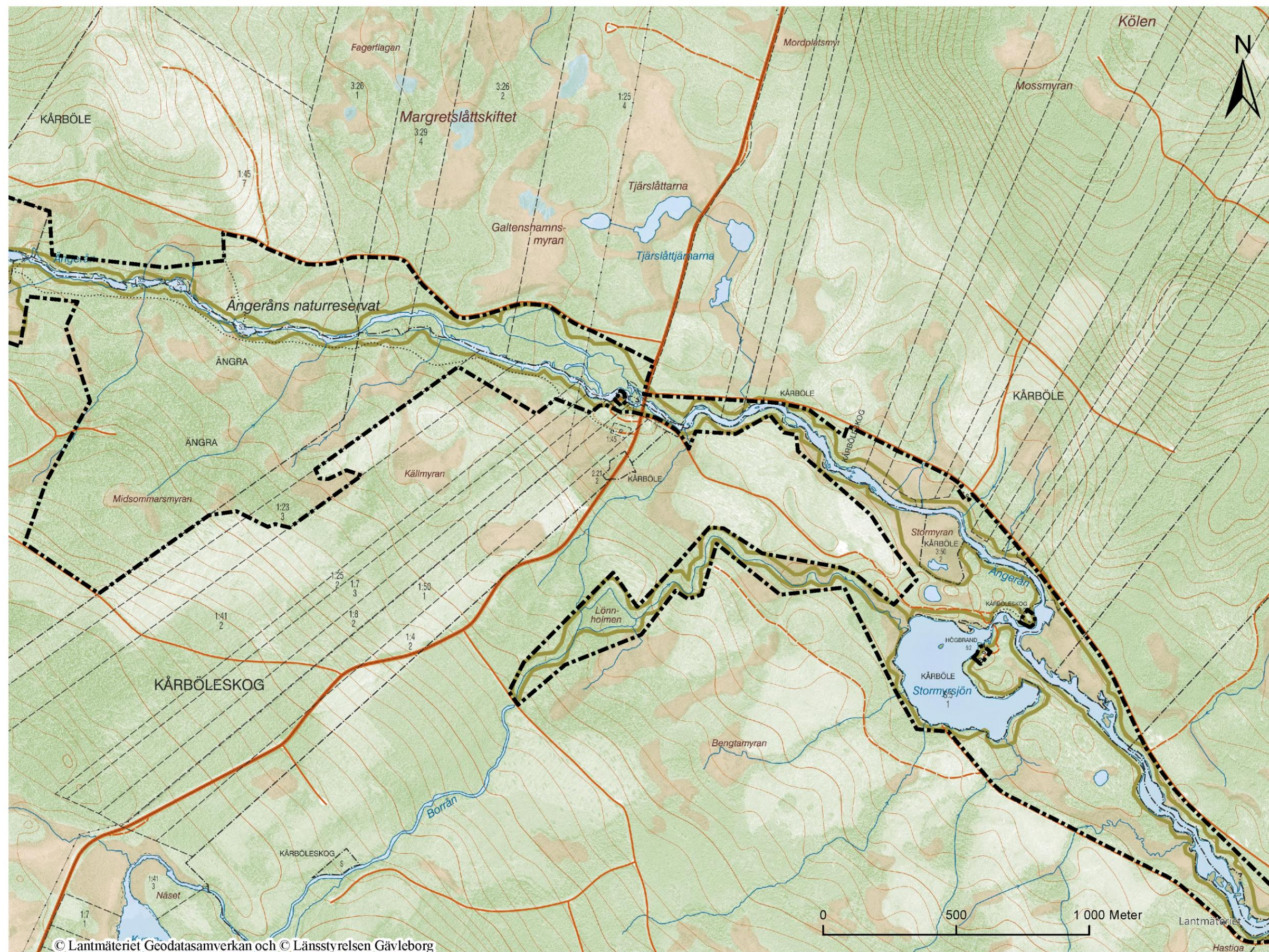
Beslutskarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:15 000

 Gräns Ängeråns naturreservat

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Beslutskarta D

Tillhör beslut
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Bilaga 1D

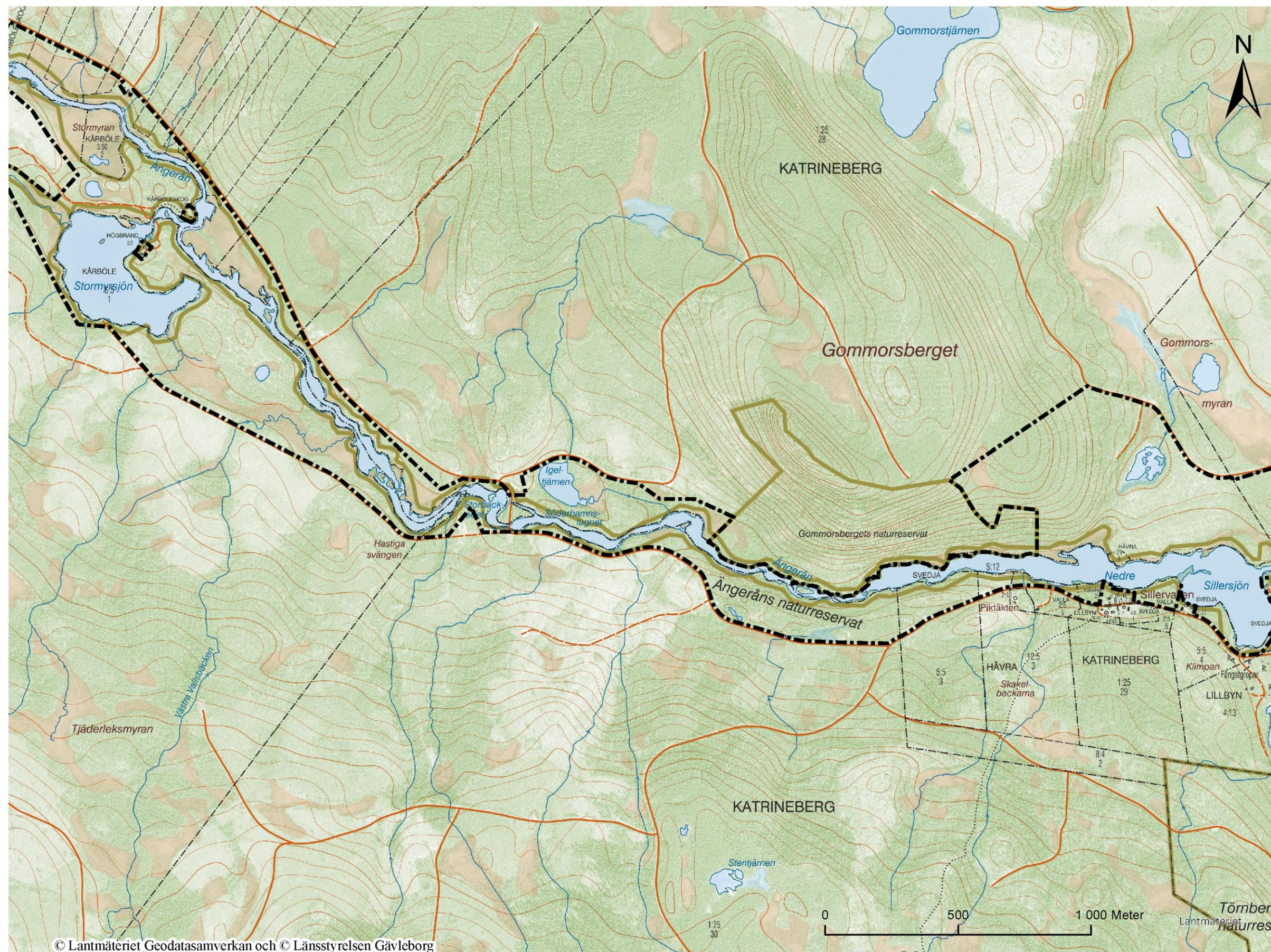
Beslutskarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:15 000

 Gräns Ängeråns naturreservat

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Beslutskarta E

Tillhör beslut
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Bilaga 1E

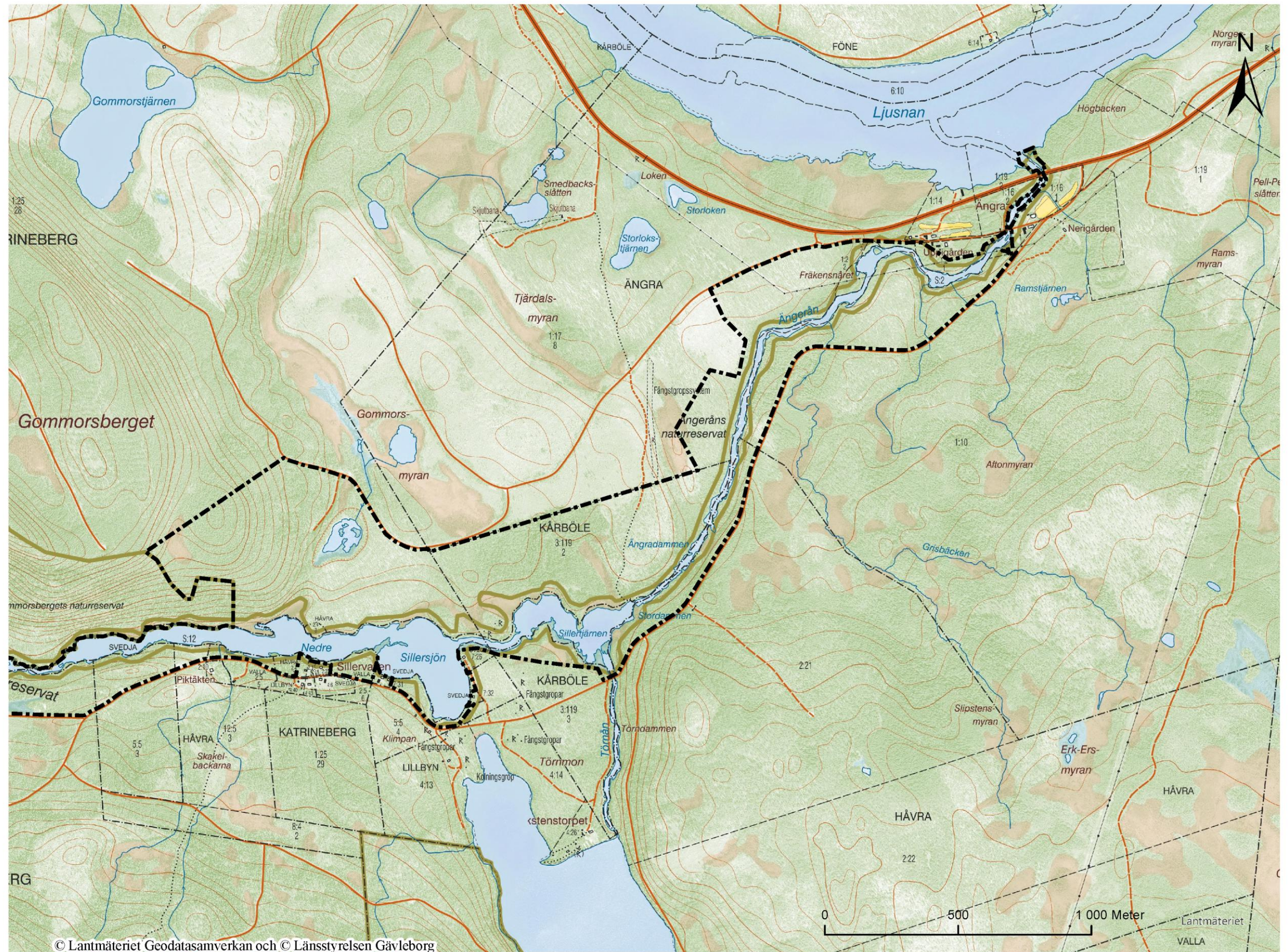
Beslutskarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:15 000

 Gräns Ängeråns naturreservat

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Översiktskarta

Bakgrundskarta: Vägkartan

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Skala 1:120 000

0 1 2 3 4 5 Km

Postadress

Telefon

E-post adress

Webb

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

010-225 10 00

gavleborg@lansstyrelsen.se

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Föreskriftskarta A

Tillhör beslut
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Bilaga 3A

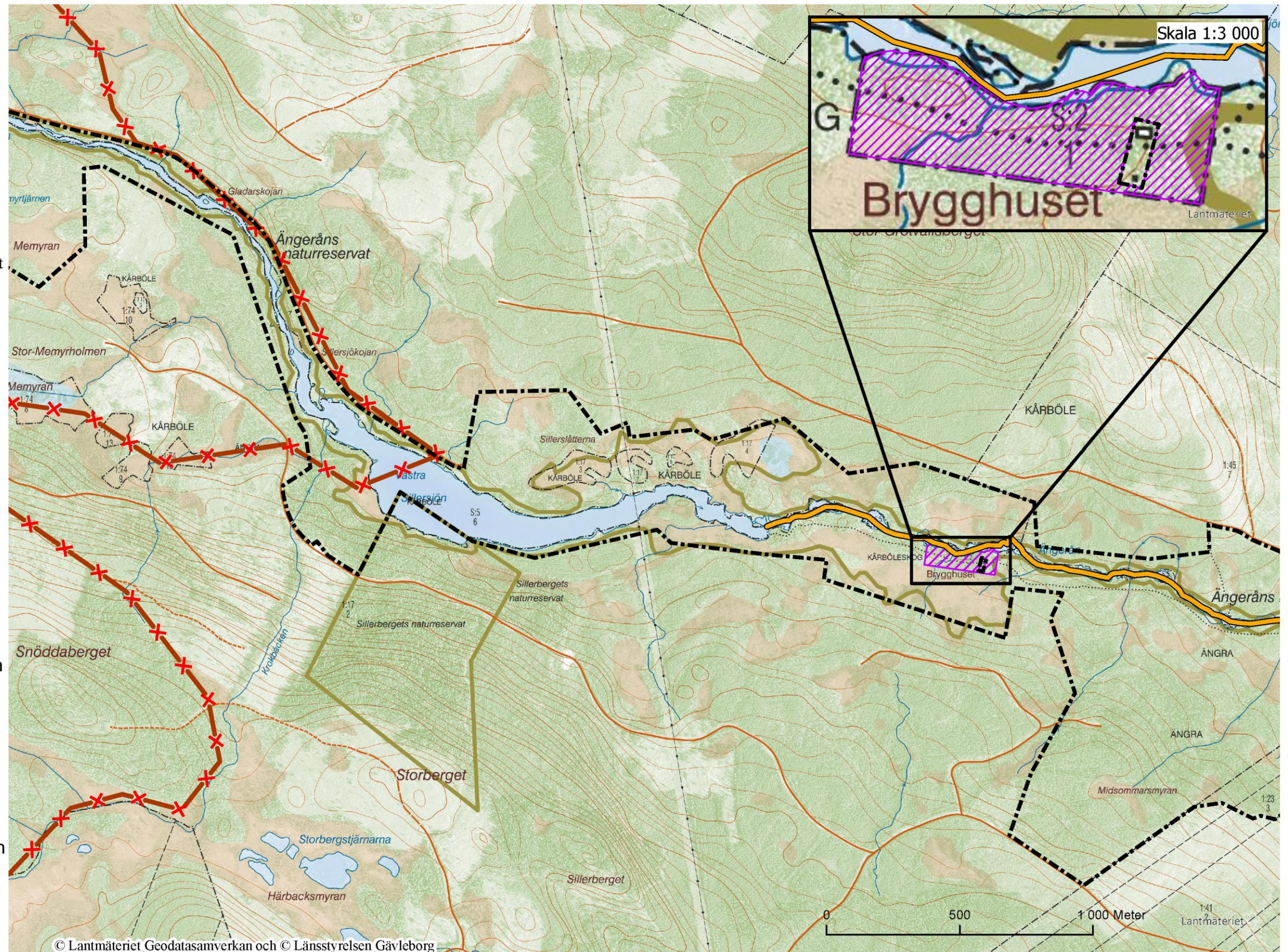
Föreskriftskarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:15 000

- Gräns Ängeråns naturreservat
- Kårböleskog S:2 - Förbud att utan Länsstyrelsens tillstånd avverka träd eller buskar, eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfäle enligt föreskrift A11
- Markerad skoterled
- Mellersta paddlingssträckan - Förbud att utan Länsstyrelsens tillstånd rensa/röja brötar enligt föreskrift C11 samt undantag från föreskrift C2 för att flytta eller kapa enskilda träd/stammar som ligger i vattendraget

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Föreskriftskarta B

Tillhör beslut
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Bilaga 3B

Föreskriftskarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

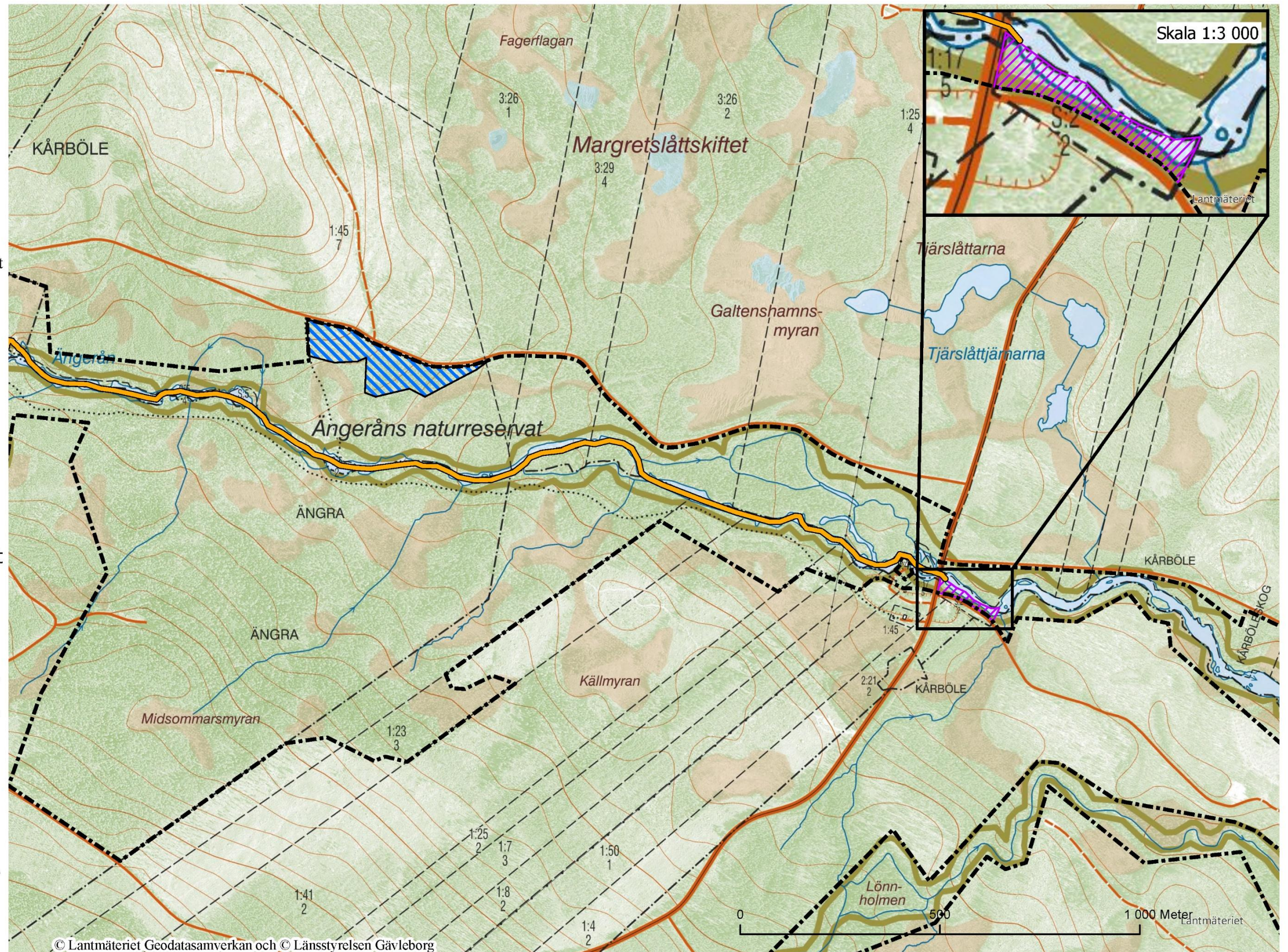
Skala 1:10 000

Gräns Ängeråns naturreservat

Skötselåtgärder enligt
föreskrift B9

Mellersta paddlingssträckan -
Förbud att utan
Länsstyrelsens tillstånd rensa/
röja brötar enligt föreskrift C11
samt undantag från föreskrift
C2 för att flytta eller kapa
enstaka träd/stammar som
ligger i vattendraget

Kårböleskog S:2 - Förbud att
utan Länsstyrelsens tillstånd
avverka träd eller buskar, eller
ta bort eller upparbeta dött
träd eller vindfälle enligt
föreskrift A11

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Föreskriftskarta C

Tillhör beslut
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Bilaga 3C

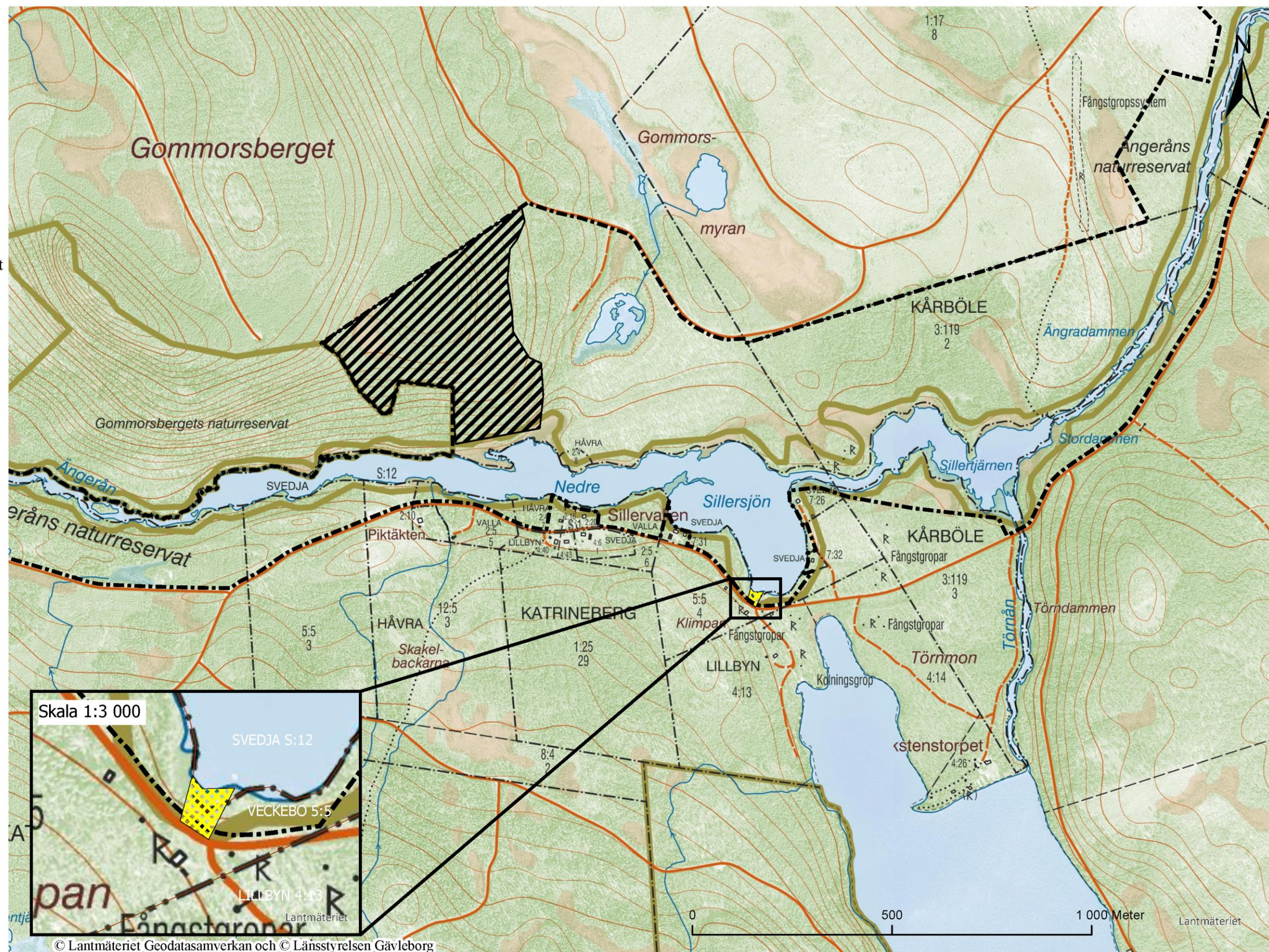
Föreskriftskarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:10 000

- Gräns Ängeråns naturreservat
- Undantag från föreskrift A1 för siktröjning av småträd och buskar med en brösthöjdsdiameter på mindre än 7 cm
- Naturvårdande skötsel enligt föreskrift B10

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Enheten för naturskydd

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR ÄNGERÅNS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

I skötselplanen anges bevarandemål för naturreservatets olika skötselområden och åtgärder som behövs för att uppfylla bevarandemålen. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Ängeråns naturreservat
NVR-id	21-2001189
Län	Gävleborg
Kommun	Ljusdal
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 734 hektar Sjöar och vattendrag 108 hektar Produktiv skogsmark 442 hektar Naturskog* 147 hektar *Areal från Länsstyrelsens naturskogsinventering
Naturtyper enligt Natura 2000:	Mindre vattendrag (3260) 48 hektar Öppna mossor och kärr (7140) 47 hektar Aapamyrrar (7310) 2 hektar Taiga (9010) 26 hektar Skogsbevuxen myr (91D0) 5 hektar Svåmlövskog (91E0) 1 hektar
Naturtyper landareal (Marktäckedata enligt uppgift från Vic Natur):	Tallskog 248 hektar Granskog 65 hektar Övrig barrskog 121 hektar Lövsog 12 hektar Skog på våtmark 62 hektar Öppen våtmark 82 hektar

	Sjöar och vattendrag 108 hektar Övrigt 37 hektar
Prioriterade bevarandevärden: Naturtyper	Sötvatten, skog och våtmark
Strukturer	Strömmande vatten, klipp-, block-, sten- och grusbottenar, grova träd, död ved, källor.
Arter	Flodpärlmussla* <i>Margaritifera</i> <i>margaritifera</i> (EN) ÅGP-art Öring <i>Salmo trutta</i> (NT) Stensimpa <i>Cottus gobio</i> Utter <i>Lutra lutra</i> Harr <i>Thymallus thymallus</i> Vattenskalbaggen <i>Normandia nitens</i> Brandgynnade insekter som: Liten fuktbagge <i>Cryptophagus corticinus</i> Mjölbaggen <i>Corticaria interstitialis</i> (NT) Kortvingen <i>Scaphisoma subalpinum</i> Kortvingen <i>Atheta pandionis</i> Liten brandlöpare <i>Sericoda</i> <i>quadripunctata</i> Barkskinnbaggen <i>Aradus crenaticollis</i> Korallblylav <i>Parmeliella triptophylla</i> Stiftgelelav <i>Collema furfuraceum</i> (NT) Lunglav <i>Lobaria pulmonaria</i> (NT) Skrovellav <i>Lobaria scrobiculata</i> (NT) Doftticka <i>Haploporus odoratus</i> (VU) Lønn <i>Acer platanoides</i> Strandpryl <i>Plantago uniflora</i> Fjällnejlika <i>Viscaria alpina</i> Getrams <i>Polygonatum odoratum</i> Kung Karls spira <i>Pedicularis sceptrum-</i> <i>carolinum</i> Axag <i>Schoenus ferrugineus</i>
Friluftsliv	Upplevelse Kulturhistoria Vandring Paddling

Bebyggelse och anläggningar	Det finns ett vindskydd vid Strömbacken och ett vindskydd vid Västra Sillersjön. En förfallen skogshuggarbyggnad finns vid vägen väster om Sillervallen. En kraftledning korsar området vid Västra Sillersjön. En elledning går genom området vid Ängra. Skogsbilvägar och allmän väg korsar området på några platser.
-----------------------------	--

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Området har under lång tid använts för skogsbruk och som transportled för timmer. Det finns rester av flera byggnader som användes under flottningen. En kvarvarande byggnad är Brygghuset som finns uppströms Losvägen. Området är glest bebyggt och jordbruk har i huvudsak varit knutet till byn Ängra i den nedersta delen av ån och till fäbodstället Sillervallen. Angränsande skog och våtmarker har utnyttjats för slätter och skogsbete. Slättermyrar som komplement till jordbruket i angränsande byar har funnits på flera ställen som Sillerslätterna, Memyran och Stormyran som nyttjats av bönder i Kårböle. I nutid används området för skogsbruk men också för friluftsliv som vandring och paddling. Från Ängra camping ordnas eventverksamhet med bland annat fiske, kanoting och björnskådning.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Ängerrån har sina källflöden i Jämtlands län. Avrinningsområdet omfattar 386 kvadratkilometer och ån faller ut vid Laforsens kraftverksmagasin. Ängerrån är en medelstor å med medelvattenföringen 4,4 kubikmeter per sekund. Ån rinner i en tydlig dalgång som löper parallellt med Ljusnans dalgång kring Kårböle. Omgivande berg når höjder kring 400 meter. Sluttningarna avvattas via ett stort antal bäckar och små myrar. Det största tillflödet är Borrån följt av Törnån som avvattar Ängerråtorån.

Reservatsdelen av ån sträcker sig från 338 meter över havet vid länsgränsen till 214 meter över havet vid mynningen i Ljusnan. Fallhöjden på 124 meter fördelas på ett stort antal forsar och sträckor med snabbt strömmande vatten. Lokalt förekommer små vattenfall men också stora sjöliknande utvidgningar.

Den stora andelen strömmande vatten gör ån särskilt värdefull. Bortsett från de reglerade källsjöarna Kvarnsjön och Stor-Öjingen i Jämtlands län är åns hydrologi opåverkad. Flera forsar rinner ut över plana berghällar och genom rundade klippformationer. Andra sektioner är rika på stora vattenslipade block eller bäddar av grus och sten från isälvsavsättningar i dalbotten. De flesta forsar är starkt påverkade av flottningen genom rensningar av bottenmaterial och bortsprängning av trösklar. Där ån delar sig i flera fåror finns i regel en orörd

fåra som visar åns naturliga tillstånd. Återställning av rensade delar där detta är möjligt är en viktig del i syftet med reservatet som bidrar till bevarandet av åns naturliga lopp och flöde.

Den stora andelen strömmande vatten ger goda förutsättningar för förekomster av viktiga och prioriterade vattenlevande arter som utter, öring och flodpärlmussla. Ån hyser även utöver flodpärlmusslan en artrik bottenfauna med föroreningskänsliga arter som den sällsynta bäckbaggen *Normandia nitens* och flera dagsländearter. Mångfalden och rikedomen av bottenfaunan har ett stort värde som en del i den biologiska mångfalden i ån men bidrar också till att ge goda förutsättningar för insektsätande fiskar och fåglar. Även vattenvegetationen innehåller arter som indikerar rent näringsfattigt vatten, främst genom den rika förekomsten av strandpryl och notblomster. I området finns också växter som är beroende av periodvis översvämmande och strömmande åvatten i åns sidofåror. Hit hör bland annat strandlysing, getrams, hägg, örnbräken och olvon. Vid Borrån finns lundartad natur med reliktförekomster av lönn som också är beroende av kontakten med rinnande vatten.

Åtskilliga mindre myrar som avvattnar sluttningarna runt ån ingår i reservatet. Här finns också några större myrar som delvis ingår i reservatet. En särskilt värdefull våtmark är Memyran uppströms västra Sillersjön. Myrkomplexet är orört och högt klassat i våtmarksinventeringen. Den del som ingår i reservatet vid Memyrtjärnen innehåller en stor öppen plan mosse med ett system av smala vindlande rissträngar. I övrigt saknas mossar i reservatet. Sillerslåtterna är områdets intressantaste kärr med en blöt sträng-flark-myr med brunag i östra delen och ett rikkärr med mattor av axag i västra delen. De sluttar svagt mot ån och har därför strängssystem orienterade parallellt med ån. Sillerslåtterna är även utpekade i våtmarksinventeringen. Flera strandnära kärr som rinner ut över hållar intill ån är också intressanta även om de inte är egentliga rikkärr. Plana fattiga gungflykärr i nivå med ån förekommer vid Stormyrtjärnen. Ett mindre källkärr ingår också i reservatets nordligaste hörn. Källor finns på flera platser.

Våtmarkerna bidrar till variation och artrikedom i området. De är också en viktig del i det hydrologiska systemet i området.

Skogen i området tjänar som buffert och skyddszon mot vattendragen men har också påtagliga egna naturvärden. Värdefulla naturskogar av både gran och tall ingår på flera ställen i skyddsområdet mot ån. Ett 28 hektar stort talldominerat skogsområde finns mellan Memyrtjärnen och ån. Ett litet område med fuktig olikåldrig grannaturskog finns i den lilla utvidgningen av reservatsgränsen nordost om Digerfallet. Vid Midsommarmyran på södra sidan ån finns ett ca 90 hektar stor utvidgning med värdefull naturskog av tall och gran i sluttningen ned till

ån. Värdefull äldre talldominerad åstallskog finns bland annat på getryggsåsen vid Igeltjärnen.

I den äldre naturskogen ingår många signalarter och rödlistade arter knutna till gammal skog. I området har skrovellav, lunglav, korallblylav, stiftgelelav, doftticka och skalbaggen bronsjon hittats på flera ställen.

I östra delen av reservatet ingår skog som brann i samband med Färilabränderna 2018. Branden vid Ängra startade med ett blixtnedslag på höjden söder om Ängra den 14 juli 2018. Ängrabranden bekämpades under flera dagar utan att man lyckades släcka elden men däremot lyckades man rädda bebyggelsen kring Ängra. Två dagar senare hade branden fått ökad intensitet och gått upp i toppbränder och hunnit sprida sig mot nordväst över Ängravägen och Ängerrån. Den slutliga omfattningen blev 3797 hektar varav 107 hektar av brandfältet ingår i reservatet. I brandfältet finns mest tall och dödligheten har varit hög, vilket också innebär att reservatet nu innehåller stora mängder död tallved. Genom branden har en stor del död ved av olika trädslag tillförts åns vattenmiljöer på ett naturligt sätt. Av särskilt naturvårdsintresse är de sandtallskogar som finns på deltasedimenten vid Ängra eftersom detta är naturtyper som historiskt är präglade av bränder och idag är mycket ovanliga.

Ett ännu större block med bränd skog finns i naturreservatet Ängrabrännan som gränsar till området. En mycket översiktlig inventering av vedinsekter gjordes i brandområdet året efter branden. I angränsande delar av Ängrabrännan påträffades flera brandgynnade arter. Man får därför utgå att åtskilliga brandgynnade arter har etablerat sig även i delar som nu ingår i Ängerråns naturreservat. Exempel på starkt brandgynnade arter som påträffats i närheten är sotsvart praktbagge, liten brandlöpare och den lilla fuktbaggen *Cryptophagus corticinus*.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Området kring reservatet har varit bebott och nyttjat av människor under mycket lång tid. Vid Ängratörns strand strax söder om reservatet finns spår efter en stenåldersboplats. På heden i närheten finns ett flertal fångstgropar varav tre ligger inom reservatet på norra stranden av ån. Reservatet och ån löper också genom byn Ängra troligen med anor från första halvan av 1600-talet och i kanten av fåbodstället Sillervallen som etablerats under 1700-talet.

De kulturhistoriska spåren domineras dock av lämningar efter skogsbruk och flottning. Flottningen skedde först som enskild flottning runt 1850 med vissa inrättningar för att möjliggöra flottningen. Mellan 1899 och 1902 då ån blivit allmän flottled gjordes efter noggrann utredning stora strömrrensningar och förstärkningar av flottleden genom nya och renoverade baracker, flottningsrännor, länsar av trä, skoningar och dammar samt enkla och dubbla

kistor av sten. Flottleden utvidgades 1918 efter att Marma Sågverks Aktiebolag ansökte om att få bygga en allmän flottled även från Övre Sillersjön (idag Västra Sillersjön) och uppströms in i Härjedalen.

Längs ån finns imponerande stenkistor, ledarmar och kanaler byggda av rätvinkliga block som huggits ut ur berggrunden på plats och fogats samman för att styra vatten och timmer. Lämningarna efter flottningen är nu noggrant dokumenterade i en inventering och värdering av kulturmiljöerna längs ån på uppdrag av länsstyrelsen (Hovanta & Groop 2018). De 127 lämningar som dokumenterats i rapporten domineras av anläggningar för flottningen men omfattar även andra lämningar.

Spåren efter flottningen är en viktig del av områdets kulturhistoria och också en del i upplevelsevärdena kring ån. Återställningen av rensade åsträckor bör därför ske med varsamhet.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Ängeråns dalgång är en del av ett större område med stora och komplexa isälvsformationer från inlandsisens avsmältning. Högsta kustlinjen har i området uppmätts till 242 meter över havet och en vik av havet nådde in i dalgången ovanför Ängra och längs Ljusnan. I reservatet ingår både delar av isälvsdeltat kring den forna havsviken vid Ängra och stora områden med sandurbildningar ovanför högsta kustlinjen. De senare bildar grusiga platåer succesivt avsatta på land längs den bortsmältande isfronten. Talrika torrlagda strömrännor visar vattnets tidigare flöden. Rullstensåsen i botten av dalgången är avsatt under isen som en markant getryggsås vid Gommorsberget, Igeltjärn och Stormyrasjön. Högre upp längs ån är åsen troligen borteroderad av smältvattenmassorna och dalgången är här bitvis rensad till fast berg med vackra släta hållar och rundade klippor som resultat.

Isälvsformationerna har stora naturvärden eftersom de illustrerar inlandsisens avsmältning i området och ger förutsättningar för en stor variation av naturtyper och biologisk mångfald. De jordarter som inlandsisen avsatt är grunden för den naturliga variationen av bottenmaterial i ån. För friluftslivet bidrar isälvsedimenten och getryggsåsarna till att skapa både strövvänlig och dramatisk natur.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är av mycket stort intresse för friluftslivet. Området utnyttjas troligen för detta i rätt stor utsträckning. Från Ängra camping anordnas boende med möjlighet till arrangemang för naturturism. Ån nyttjas bland annat för fiske, paddling, bad och annan vistelse i skog och mark. Under högvatten är ån ett utmärkt vatten för forspaddling och denna möjlighet utnyttjas även av tillresta kanotister.

Naturreservatet innehåller många tilltalande friluftsmiljöer. Spännande natur finns längs hela ån men några sektioner är särskilt spektakulära. Hit hör en serie forsar strax uppströms Losbron (väg 296) där ån rinner ut över öppna hållar. En av dessa kallas Strömbacken där det också finns ett vindskydd. Vid Digerfallet i övre delen av reservatet finns också sektioner med branta forsar och lugna höljor i kombination med höga klippor. I den nedre delen av reservatet följer isälvsavlagringar ån som här erbjuder strövvänliga åsryggar, sandur- och deltaplatåer med genomsiktig tallskog. Här ges också möjlighet att se bränd skog som inte avverkats utan får utvecklas naturligt efter branden 2018. Området ger bland annat möjligheter till längre vandringar, tältning i ostörd natur, paddling och fiske. Sevärda platser för kortare utflykter är lätt tillgängliga från i anslutande vägar.

1.4 Källförteckning

- Hallgren, P. 2016: Fiskevårdsplan - Ljusnan 2016. Ljusdals kommun.
Hallqvist, J. 2019: Uppföljning av skogsbränder i Hälsingland – insekter. Ecocom AB på uppdrag av Länsstyrelsen Gävleborg.
Hovanta, E. & Groop N. 2018: Ängerån - Inventering och värdering av kulturmiljöer 2017 i Färila socken i Hälsingland. Länsstyrelsen 2018:8
Ljusdals kommun. 1994. Beslut och skötselplan Ängraåns naturvårdsområde (dnr; 0111-93-681).
Länsstyrelsen. 1987: Uttern i Gävleborg, Länsstyrelsen i Gävleborg 1994:3.
Länsstyrelsen. 1994: Skyddsvärda vattendrag i Gävleborg, Länsstyrelsen 1994:8.
Länsstyrelsen. 1997. Värdefull natur i Gävleborg, naturvårdsprogram. Rapport 1997:12.
Länsstyrelsen. 1997: Uttern i Gävleborg tio år senare, Länsstyrelsen 1998:11.
Länsstyrelsen. 2002: Flodpärlmusslan i Gävleborgs län. Rapport 2002:3.
Länsstyrelsen. 2006: Bevarandeplan för Ängraån. Uppdaterad 2017.

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet är indelat i sex skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras.

Skötselområdena är:

- 1: Vattendrag med ekologisk återställning efter flottledsrensning
- 2: Skog och våtmarker utanför brandområdet
- 3: Lövrik produktionsskog med naturvårdande skötsel

- 4: Skog i brandområdet
- 5: Kalavverkad skogsmark
- 6: Information och friluftsliv samt byggnader

*Skötselplanens skötselområde 1: Vattendrag med ekologisk
återställning efter flottledsrensning (108 hektar)*

Beskrivning

Strömmande vatten intar en stor del av reservatets drygt 2 mil långa del av Ängerån och även av biflödet Borrån. Ängeråns övre halva har den brantaste fallprofilen med talrika forsar och små fall med block eller klippstränder. Det stora inslaget av renspolade strandhällar och vattenslipade klippor med jättegyttor eller andra erosionsformer är utmärkande för denna del av ån. Former som av allt att döma utmejslats under istidens slutfas. Den nedre delen (nedströms Losbron vid väg 296) har en flackare fallprofil och ån är bredare med lugnflytande sel. Stränder och vattenområden präglas på många ställen av isälvsavlagringarna, med bäddar av grus och sten.

De flesta forsar är starkt påverkade av flottningen genom rensningar av bottenmaterial och bortsprängning av trösklar. Där ån delar sig i flera fåror finns i regel en orörd fåra som visar åns naturliga tillstånd. Lämningar efter flottningen i form av bland annat ledarmar, stenkistor och utrivna flottningsdammar karaktäriserar ån och har i många fall stora kulturhistoriska värden.

Skötselområdet omfattar både vattenområden och stränder och även sjöar och biflödet Borrån. Skydd och återställning av de limniska miljöerna är en prioriterad bevarandeåtgärd med naturreservatet.

Bevarandemål

Vattendraget har en naturlig flödesdynamik och struktur där erosion och sedimentavsättning sker i naturlig omfattning. Onaturliga vandringshinder förekommer inte och anläggningar efter flottningen hindrar inte en naturlig fördelning av vattnets flöde. Bottnar och stränder har en naturlig eller naturliknande struktur av de berg och jordarter som karaktäriserar platsen. Bottenfaunan har en naturlig sammansättning präglad av renvattenlevande arter. Vattendraget är också en god livsmiljö för öring, flodpärlmussla och utter.

Vissa kulturmiljölämningar i form av stenkistor och andra huggna lämningar bevaras.

Arealen naturliga mindre vattendrag är minst 48 hektar.

Skötselåtgärder

- Ekologisk återställning inklusive hydrologiska åtgärder utförs. Åtgärder görs där det är möjligt att återställa vatten- och strandmiljöns ursprungliga karaktär.
- Åtgärderna skall gynna både strand- och vattenlevande organismer och även sådant växt- och djurliv som bara kortvarigt översvämmas.
- Vid behov kan enklare åtgärder för att förstärka förekomster av hotade arter knutna till vatten göras till exempel för flodpärlmussla och skapanior på tidvis översvämmad ved.
- Hänsyn tas till kulturmiljöintresset och samråd sker alltid med länsstyrelsens kulturmiljöenhet när åtgärderna berör kulturhistoriska intressen. Gynnsamt bevarandetillstånd för utpekade livsmiljötyper är prioriterat.

Ekologisk återställning av vattendragen innebär att fåror som varit avstängda av flottningsanläggningar öppnas upp, att upprepade block i strandzonen lyfts tillbaka i ån eller ersätts med nytt likvärdigt material utifrån, och att lekbottnar skapas genom iläggning av lekgrus. Arbetena genomförs maskinellt med hjälp av bland annat grävmaskin och helikopter. Transport av material kan också ske med dumper eller andra motorredskap. Träd som behöver avverkas för framkomlighet och åtgärder kan användas för biotopåtgärder i vattnet. Åtgärderna får inte leda till bestående skador på områdets naturvärden. Även tillfartsvägar ska väljas så att sådana skador inte uppkommer.

Skötselplanens skötselområde 2: Skog och våtmarker utanför brandområdet (457 hektar)

Beskrivning av skogen

Skogen utgörs nästan helt av tallskog och granskog av olika ålder och skogstyp. En förhållandevis stor del är äldre naturskog men det finns även ungskog och plantskog. Skog på moränmark dominerar men en relativt stor andel skog växer på genomsläppliga isälvsediment. Sådan sandtallskog dominerar nedre delen av reservatet upp till Losbron. Lokalt förekommer även hållmarkstallskog intill ån. Större områden med äldre högre granskog dominerar skogsområdet kring Midsommarmyran och ett område med gammal fuktig granskog finns även norr om Digerfallet.

Beskrivning av våtmarker och diken

Våtmarkerna i området består av olika typer av myrar. Åtskilliga mindre myrar som avvattnar sluttningarna runt ån ingår i reservatet. Här finns också några större myrar som delvis ingår i reservatet. Kärr är vanligast och mossevegetation förekommer bara vid Memyrtjärnen. Sillerslätterna är

områdets intressantaste kärr med en blöt sträng-flark-myr med brunag i östra delen och ett rikkärr med mattor av axag i västra delen.

Reservatet är i liten omfattning påverkad av dikningar men diken som leder ut vatten från tjärnar eller myrmarker finns på flera ställen i området. Sammanlagt torde omkring 3000 m diken finnas inom reservatet.

Våtmarkerna bidrar till variation och artrikedom i reservatet. De är också en viktig del i det hydrologiska systemet i området.

Bevarandemål

Skogen är eller utvecklas till olikåldrig naturskog. På isälvsediment och hållmarker som tallskog och på moränmark som granskog eller blandbarrskog. Sandtallskogarna ska strukturellt vara präglade av brand och fria från onaturlig graninväxt. Bränningar behövs för att bibehålla de naturvärden som finns idag i västlig taiga. Brandgynnade insekter ska ges möjlighet att etablera sig på nybränd skog så att en spridning kan ske från brandområdet. Andelen död ved av olika kvaliteter ska öka i all skog, i granskog främst genom liggande ved, i tallskog även i form av torrakor.

Myrar och andra våtmarker är oskadade av dikningar och andra hydrologiska ingrepp. Ingående mark har en naturlig tillrinning och avrinning. Vegetation och djurliv har en naturlig sammansättning för myrtyperna och den naturgeografiska regionen. Rikkärret vid Sillerslåttern växer inte igen och har en utpräglad rikkärrsvegetation. Andra myrar med naturvärden är inte heller igenvuxna. Källor och källpåverkade kärr är oskadade med sin naturliga vegetation.

Arealen taiga är minst 26 hektar.

Skötselåtgärder:

- Naturvårdsbränning genomförs. Vid bränning behöver en brandplan tas fram.
- Sandtallskog och skog på isälvsediment har högst prioritet för bränning.
- Åtgärder kan genomföras för att efterlikna vissa effekter av skogsbrand i syfte att gynna tall och löv om bränning inte är möjligt.
- Naturliga gran- och blandskogar, i synnerhet fuktiga, bränns normalt sett inte utan får utvecklas genom intern dynamik. inte utan får utvecklas genom intern dynamik.
- Diken som dränerar våtmarkerna eller påverkar områdets hydrologi bör på sikt läggas igen.
- Vid behov kan röjningar och slätter göras på Sillerslåttern för att gynna rikkärrsarter eller vegetation präglad av våtmarksslätter. I det fall

igenväxning hotar naturvärdena i andra myrar kan även dessa bli föremål för åtgärder.

Skötselplanens skötselområde 3: Lövrik skog med naturvårdande skötsel (16 hektar)

Beskrivning

Anlagda produktionsskogar med stort lövinslag och planterad gran förekommer vid Gommorsberget i kanten mot brandområdet.

Bevarandemål

Skogen är fortsatt lövdominerad och utvecklar biologiska värden när lövträden åldras. På längre sikt utvecklas skogen till en olikåldrig naturskog, och ska då ingå i skötselområde 2.

Skötselåtgärder:

- Återkommande skötsel för att gynna lövträden genom att gallra/röja bort främst gran.

Skötselplanens skötselområde 4: Skog i brandområdet (107 hektar)

Beskrivning

Området innehåller all mark i reservatet som omfattades av skogsbranden 2018. Historiskt är skogarna i området också formade av återkommande bränder. Omkring hälften av området täcks av sandiga isälvsavlagringar, och den andra halvan av morän. Här ingår bestånd av olika ålder, från öppen skogsmark till över 100-åriga bestånd. Skogsträdens dödlighet efter branden växlar men är relativt hög.

Bevarandemål

Skogen är formad av branden 2018. Det innebär att den innehåller bestånd av olika ålder, rikligt med nydöd och bränd ved samt träd som utvecklar brandljud. Området ger goda förutsättningar för föryngring av skogsträd och vedväxter samt etablering av pionjärarter, och arter kopplade till brand. Skog och mark får på kort sikt utvecklas fritt efter branden vilket ger möjlighet att följa hur naturen på egen hand hanterar en omfattande störning genom brand. Om lövskogsvärdena blir starka ska man kunna genomföra åtgärder för att gynna dessa värden. Om tallskogsvärdena blir starka är naturvårdsbränning eftersträfvansvärt.

Skötselåtgärder:

- Inga skötselåtgärder är aktuella under de närmaste ca 20-30 åren.

- På lång sikt är det viktigt att skogen sköts genom naturvårdsbränning där detta är möjligt.

Skötselplanens skötselområde 5: Kalavverkad skogsmark (3,2 hektar)

Beskrivning

Ett område där det tidigare stod en 150-årig barrskog med bitvis höga naturvärden. Skogen avverkades 2018 trots att den var intrångsersatt år 2014.

Bevarandemål

Den skog som kommer upp utvecklar på kort sikt vissa naturskogsstrukturer som luckighet och stort inslag av löv. På längre sikt utvecklas skogen till en olikåldrig naturskog, och ska då ingå i skötselområde 2.

Skötselåtgärder:

- Eventuell hyggesbränning om det behövs för att få upp naturlig föryngring
- Gynna löv där det finns fuktsvackor
- Eventuellt naturvårdande åtgärder för att skapa luckighet och skapa död ved.

Skötselplanens skötselområde 6: Information och friluftsliv samt byggnader

Beskrivning

Området har en stor potential för såväl rörligt friluftsliv längs ån samt kortare besök vid utpekade besökspunkter. I området finns många lämpliga målobjekt med tilltalande och spännande natur som kan kompletteras med de kulturhistoriskt intressanta lämningarna efter flottningen. Idag nyttjas området främst för fiske och som lokalt strövområde för bär- och svamplockning. Tidvis utnyttjas området även för forspaddling. Området ger också goda möjligheter att se och uppleva effekten av skogsbranden 2018 och hur naturen återhämtar sig.

I området finns en större före detta skogshuggarbyggnad vars användning är oklar. Byggnaden ligger intill vägen väster om Sillervallen.

Bevarandemål:

- Naturreservatets gräns ska vara tydligt markerad.
- Väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av naturreservatet ska finnas.
- Reservatet är skyltat från allmän väg.

- Information kan finnas som är samordnad med Ängerån och andra reservat i brandområdet.
- Uppmärkta stigar finns och utvecklas successivt.
- Rastplatser finns vid Strömbacken och Västra Sillersjön, och kan finnas vid Digerfallet och brandområdet.
- Informationen om naturreservatet finns tillgänglig på länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder:

- Områdets gräns markeras och underhålls. Där reservatet gränsar till befintliga naturreservat behöver inte gränsen underhållas.
- Informationstavlor sätts upp på föreslagna eller alternativa platser och underhålls.
- Stigar planeras och markeras upp i terrängen på föreslagna eller alternativa platser. Stigar underhålls och hålls framkomliga.
- Befintliga vindskydd och grillplatser underhålls. Alternativa rastplatser anläggs och underhålls.
- Lämpliga parkeringsmöjligheter anläggs och anvisas.
- Lämplig iläggingsplats för kanoter skyltas.
- Information om naturreservatet hålls uppdaterad på länsstyrelsens hemsida.
- Skogshuggarbyggnadens status undersöks. Om den är i dåligt skick kan den komma att avvecklas.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren av reservatet ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs.

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Frekvens	Priori- tering	Finansiering
Ekologisk återställning av vattendraget	Under Lifeprojektet ”Rivers of Life” och senare	Skötselområde 1	Engångsåtgärd därefter vid behov	1	Lifeprojektet därefter skötselanslag eller särskilda medel
Tillföra ved för arter med specifika krav	Om behov uppstår	Skötselområde 1	Vid behov	3	Skötselanslag eller ÅGP-medel
Planera och utföra naturvårdsbrännin g	Inom tio år efter bildandet	Skötselområde 2 och 5	Vid behov	1	Skötselanslag eller särskilda medel
Planera och utföra åtgärder för att efterlikna vissa effekter av skogsbrand	Om behov uppstår	Skötselområde 2	Vid behov	3	Skötselanslag eller särskilda medel
Planera och utföra igenläggning av diken	Inom tio år efter bildandet	Skötselområde 2	Engångsåtgärd	3	Skötselanslag eller särskilda medel
Genomföra eventuell röjning och slåtter	Om behov uppstår	Sillerslåtterna, skötselområde 2	Vid behov	3	Skötselanslag eller särskilda medel
Naturvårdande skötsel av lövrik skog	Inom tio år efter bildandet	Skötselområde 3	Återkommande skötsel	2	Skötselanslag
Utmärkning av reservatsgräns	Initialt och vid behov	Reservatets gränser, se beslutskarta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov	1	Skötselanslag
Information på hemsida	Initialt	Länsstyrelsens hemsida	Löpande	1	
Framställa och sätta upp informationstavlor	Initialt	Se skötselplanens karta	Underhåll vid behov	1	Skötselanslag
Underhåll av vindskydd	Vid behov	Se skötselplanens karta	Vid behov	2	Skötselanslag

Markera lämplig iläggningsplats för kanoter	Initialt	Se skötselplanens karta	Underhåll vid behov	1	Skötselanslag
Markera och underhålla stigar	Initialt och vid behov	Se skötselplanens karta	Underhåll vid behov	1	Skötselanslag
Anläggning av nya stigar och rastplatser	Möjlighet på sikt	Lämplig plats i reservatet		3	Skötselanslag
Iordningställa parkeringar	Initialt och vid behov	Se skötselplanens karta	Underhåll vid behov	1	Skötselanslag
Besiktiga byggnaden	Initialt	Vid vägen väster om Sillervallen		2	Skötselanslag

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om ca 15 år.

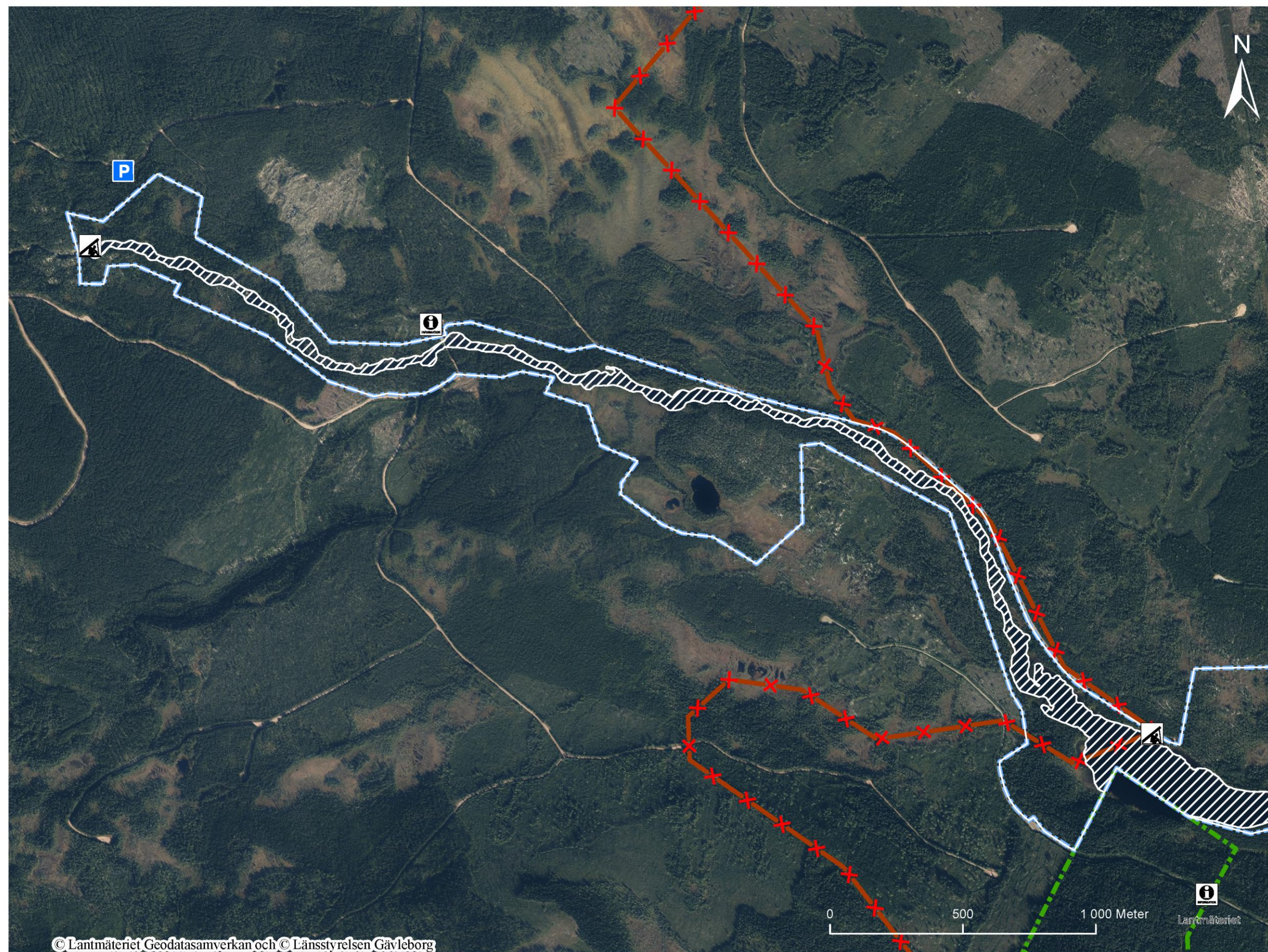

Tillhör skötselplan
2026-06-15

Sida 16 (av 20)

Skala 1:15 000

- 1 - Vattendrag med ekologisk återställning efter flottledsrensning
- 2 - Skog och våtmarker utanför brandområdet
- 3 - Lövrik produktionskog som restaureras
- 4 - Skog i brandområdet
- 5 - Nyligen kalavverkad skogsmark
- Infoskylt
- Parkering
- Rastplats
- Vindskydd
- Markerad skoterled
- Gräns Ängeråns naturreservat
- Sillerbergets naturreservat

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Skötselkarta 2 (5)

Tillhör skötselplan
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Sida 17 (av 20)

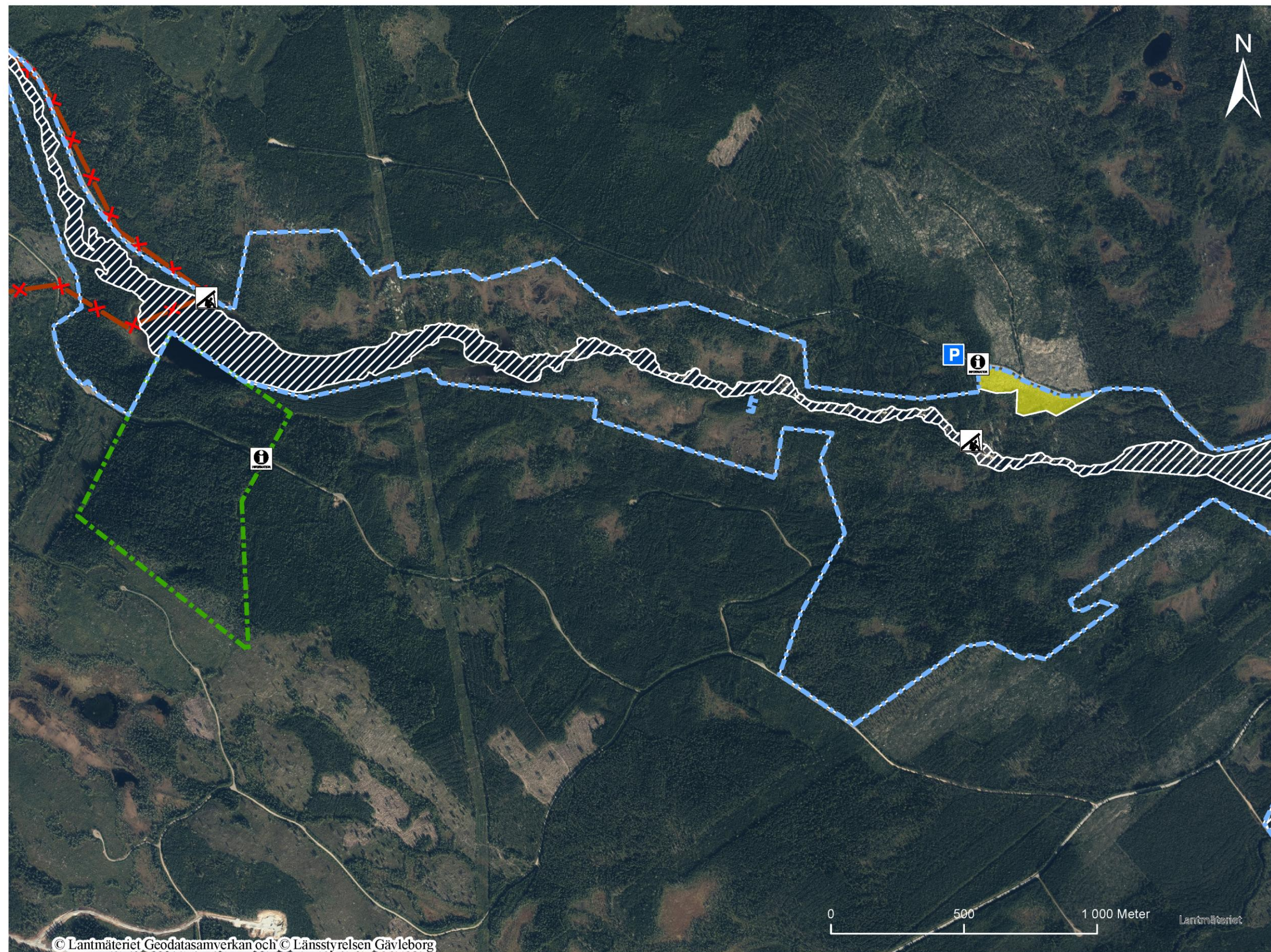
Skötselkarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:15 000

- 1 - Vattendrag med ekologisk återställning efter flottledsrensning
- 2 - Skog och våtmarker utanför brandområdet
- 3 - Lövrik produktionskog som restaureras
- 4 - Skog i brandområdet
- 5 - Nyligen kalavverkad skogsmark
- Infoskylt
- Parkering
- Rastplats
- Vindskydd
- Markerad skoterled
- Gräns Ängeråns naturreservat
- Sillerbergets naturreservat

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Skötselkarta 3 (5)

Tillhör skötselplan
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Sida 18 (av 20)

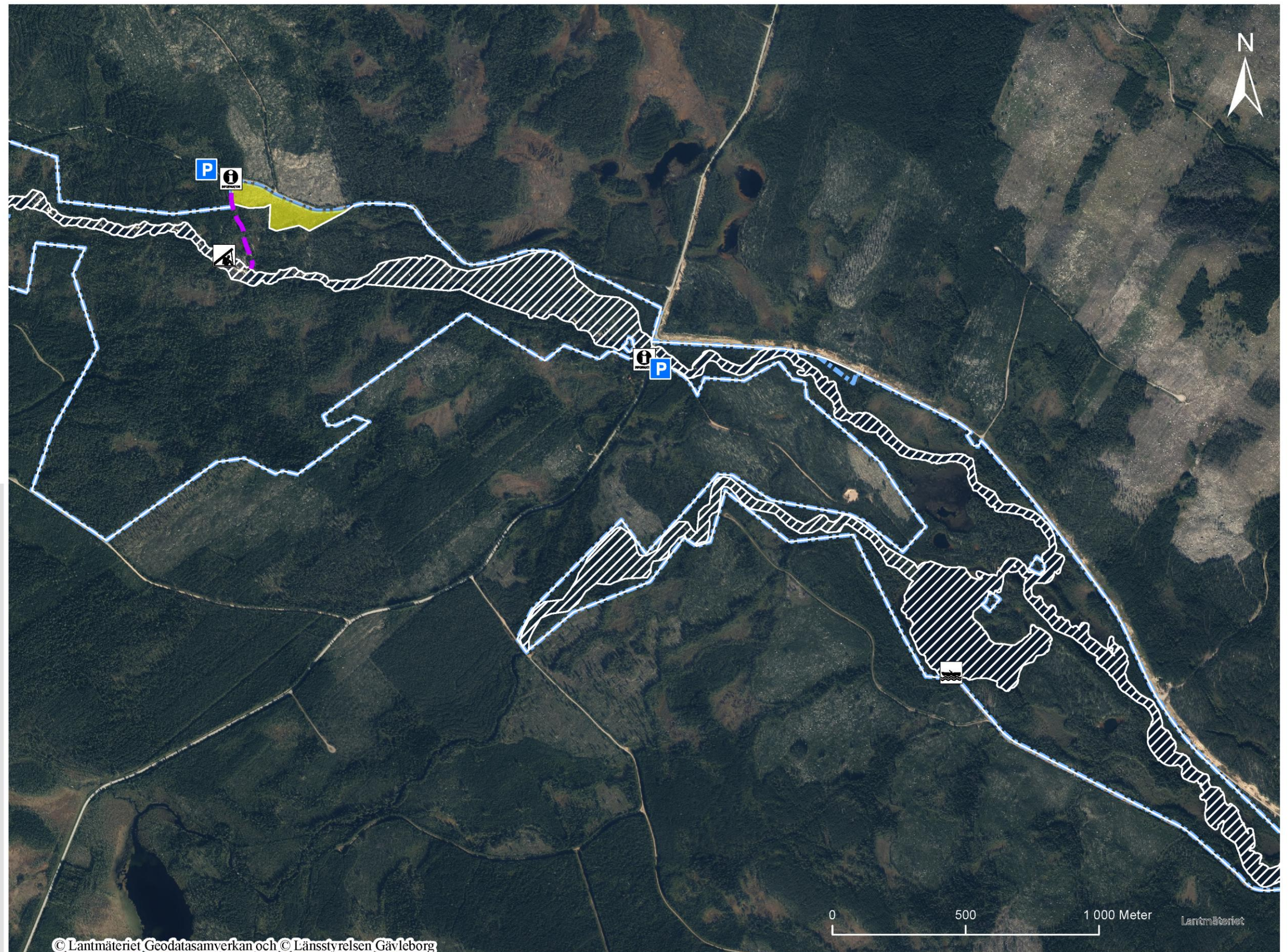
Skötselkarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:15 000

- 1 - Vattendrag med ekologisk återställning efter flottledsrensning
- 2 - Skog och våtmarker utanför brandområdet
- 3 - Lövrik produktionsskog som restaureras
- 4 - Skog i brandområdet
- 5 - Nyligen kalavverkad skogsmark
- Stig
- Infoskylt
- Parkering
- Rastplats
- Vindskydd
- Lämplig iläggingsplats för kajak/kanot
- Gräns Ängeråns naturreservat

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Skötselkarta 4 (5)

Tillhör skötselplan
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Sida 19 (av 20)

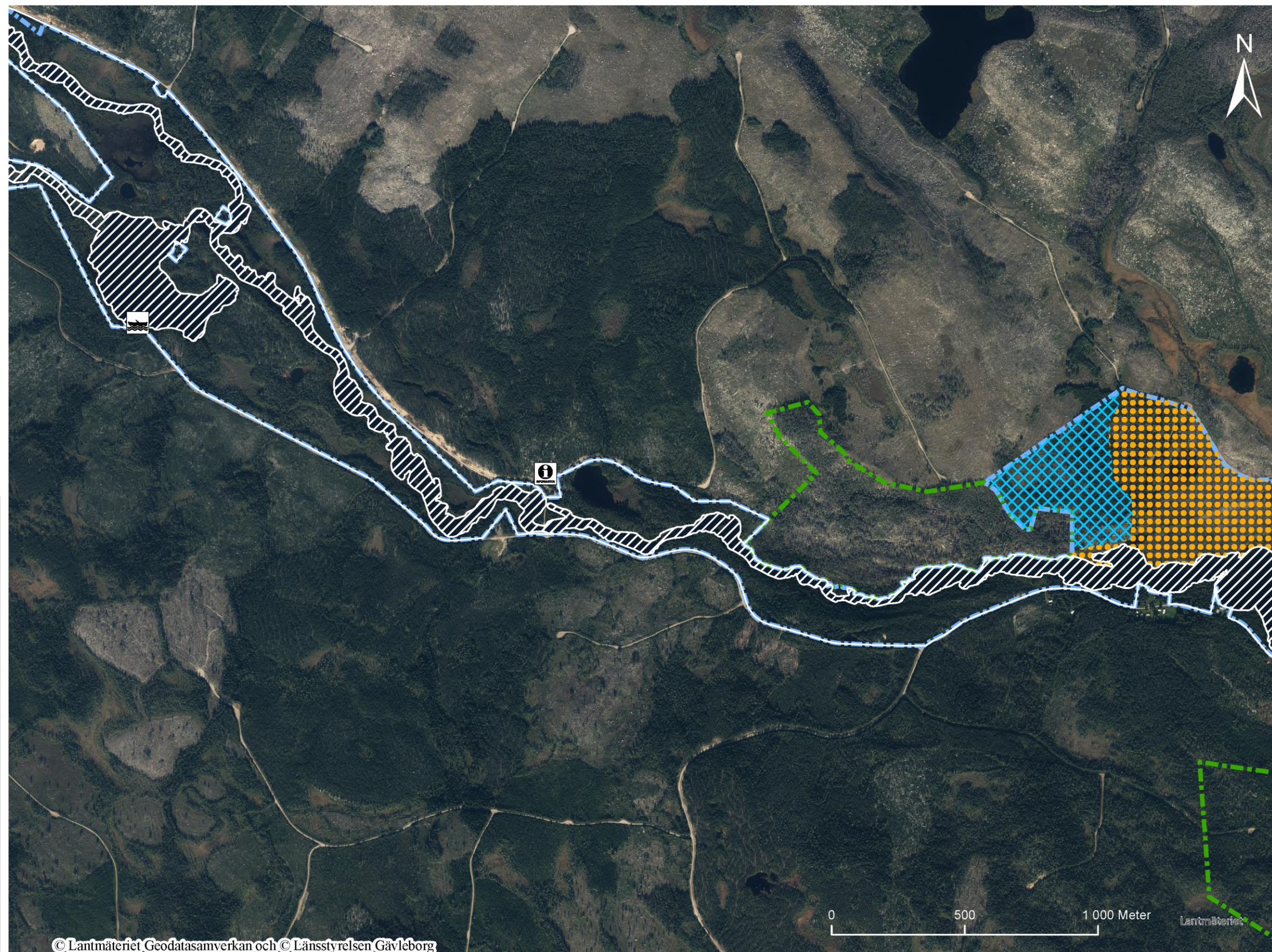
Skötselkarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:15 000

- 1 - Vattendrag med ekologisk återställning efter flottledsrensning
- 2 - Skog och våtmarker utanför brandområdet
- 3 - Lövrik produktionskog som restaureras
- 4 - Skog i brandområdet
- 5 - Nyligen kalavverkad skogsmark
- Infoskylt
- Parkering
- Rastplats
- Vindskydd
- Lämplig iläggingsplats för kajak/kanot
- Gräns Ängeråns naturreservat
- Andra befintliga naturreservat

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Ängeråns naturreservat Skötselkarta 5 (5)

Tillhör skötselplan
2026-06-15

Dnr 6008-2012

Sida 20 (av 20)

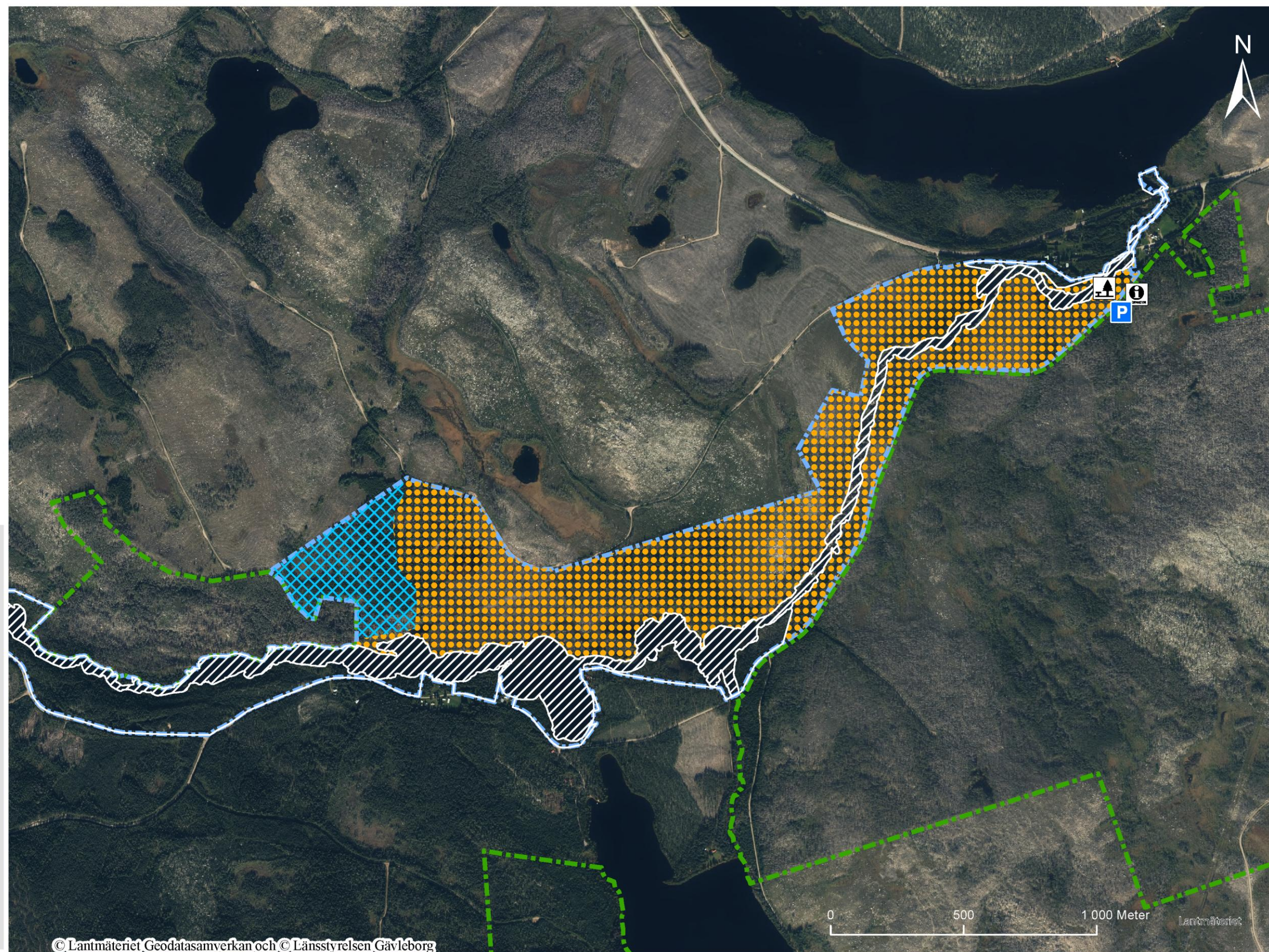
Skötselkarta för Ängeråns naturreservat
Gränsen är inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6865493 E: 517885

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:15 000

- 1 - Vattendrag med ekologisk återställning efter flottledsrensning
- 2 - Skog och våtmarker utanför brandområdet
- 3 - Lövrik produktionsskog som restaureras
- 4 - Skog i brandområdet
- 5 - Nyligen kalavverkad skogsmark
- Infoskylt
- Parkering
- Rastplats
- Vindskydd
- Gräns Ängeråns naturreservat
- Andra befintliga naturreservat

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Telefon

010-225 10 00

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

Webb

lansstyrelsen.se/gavleborg

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det **skriftligen** hos **regeringen, klimat- och näringslivsdepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

eller via e-post till:

gavleborg@lansstyrelsen.se

Skrivelsen med överklagandet måste heftas och komma in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

I överklagandet ska ni ange

1. Ert namn och er adress
2. vilket beslut ni överklagar (diarienummer eller motsvarande)
3. vilken ändring ni vill ha, samt
4. vilka skäl ni anser att ni har för ändringen.

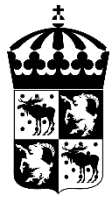
Vill ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med enheten för skydd av natur vid Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kapitlet 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kapitlet 12 § miljöbalken).

Fastigheter och samfälligheter – Ängeråns naturreservat

Fastigheter

Håvra 12:5

Håvra 2:21

Håvra 2:23

Håvra 2:4

Katrineberg 1:25

Kårböle 1:17

Kårböle 1:25

Kårböle 1:36

Kårböle 1:43

Kårböle 1:45

Kårböle 1:74

Kårböle 1:75

Kårböle 2:32

Kårböle 2:54

Kårböle 2:82

Kårböle 2:86

Kårböle 3:103

Kårböle 3:119

Kårböle 3:50

Kårböle 3:59

Kårböle 3:64

Kårböle 6:1

Kårböleskog 1:10

Kårböleskog 1:23

Kårböleskog 1:25

Kårböleskog 1:41

Kårböleskog 1:50

Kårböleskog 1:7

Kårböleskog 1:8

Svedja 7:26

Svedja 23:4

Veckebo 5:5

Ängra 1:10

Ängra 1:16

Ängra 1:17

Ängra 1:19

Ängra 1:2

Samfälligheter

Kårböle S:5

Kårböleskog S:2

Svedja S:12

Ängra S:2